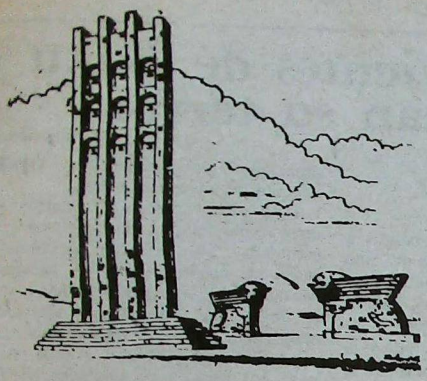

VARSPUHS
SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XV
Nº 562/563
Miércoles
14 y 21
de Marzo
de 1990

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

GORBACHOV GANO LA PRESIDENCIA

Por 1329 votos a favor, 405 en contra y 54 anulados, Mikhail Gorbachov fue consagrado como el Primer Presidente de la URSS. por el Congreso de Diputados del Pueblo. Al agradecer esta confianza, prometió que utilizará sus nuevas y amplias facultades constitucionales para profundizar su programa de reformas y mantener unido al país.

Fue una elección dificultosa y muy trabajada, en cuya agitada asamblea no faltaron los cargos para quien finalmente sería elegido, como por ejemplo el haber promovido un desarme unilateral y conducir la economía con resultados negativos.

Resta esperar ahora la palabra del congreso del Partido que se reunirá en Julio y que será, según los observadores, la prueba definitiva para su poder.

EL PARTIDO CEDIO EL MANDO A GORBACHOV

Y se realizó el Congreso de los *Diputados del Pueblo*. Y después de 72 años de ideología marxista—leninista, el Partido Comunista cedió su poder al aprobarse la instauración de un sistema presidencialista.

Esta decisión parlamentaria consagra la separación del Estado y del Partido, a la vez que promueve el advenimiento de un régimen político multipartidario que legalizará la existencia de múltiples partidos.

El pase al sistema presidencialista fue aprobado por 1817 votos, o sea 300 más que la mayoría de dos tercios requerida para la reforma de la Constitución. Hubo 133 votos en contra y 61 abstenciones.

La modificación del artículo 6° de la Constitución, que daba primacía al Partido Comunista en la conducción del Estado, dice ahora que **"el P.C. de la URSS., otros partidos, agrupaciones sindicales y juveniles, otras organizaciones sociales y movimientos de masas, participarán por medio de sus representantes elegidos, en los soviets de Diputados del Pueblo, así como en otras formas, en la conducción de la política del Estado soviético y en el gobierno del Estado y de los asuntos sociales".**

La victoria de Gorbachov en esta enmienda presidencial, se produjo no obstante el boicot de un grupo de diputados preocupados por la posibilidad de que se acumule demasiado poder en manos de una sola presona. Además, la votación intentó ser boicoteada por los representantes de varias repúblicas con aspiraciones secesionistas, aduciendo que el líder soviético tendrá un poder excesivo en una federación de naciones independientes como, **ellos consideran,** será en el futuro la URSS.

Tal vez por esto, y para lograr la aprobación, Gorbachov se vió obligado a retirar sus demandas más extremas y comprometerse a que el Presidente no podrá declarar el estado de emergencia, suspender el Parlamento de una república o encargarse de su administración, sin obtener antes la autorización de esa república o del Parlamento Nacional.

"Felicito al Congreso", dijo Gorbachov a los diputados que se pusieron de pie para aplaudirlo. Y antes de la votación había dicho que el cargo de Presidente "es un paso importante, un gran paso hacia adelante en favor de la democracia".

Hubo, también, entre los diputados, opiniones a favor y en contra del proyecto. Así, Yuri Afanasiev, del grupo social—demócrata cercano a Yeltsin, llegó a decir que Lenín había convertido a la violencia en principio para la política de Estado y que la concentración del poder en un presidente seguiría la misma senda. Por su parte, Nikolai Shmilev, economista, se manifestó a favor del proyecto alegando que el único medio para terminar con la crisis es un Jefe de Estado y de Gobierno que adopte medidas seguramente impopulares. Asimismo, Mironenko, joven diputado al que algunos colegas le niegan la total representatividad de la juventud, manifestó que ha sido un error no haber adoptado antes la figura presidencial.

Archimandrita Harutiun Dzairakuin Vartabed Mouchian

El pasado sábado 10 de marzo, luego de una larga y penosa enfermedad, falleció en Buenos Aires el Reverendo Archimandrita **Harutiun Dzairakuin Vartabed Mouchian.**

Nacido en 1918 en Darson (Armenia Occidental), hizo sus primeros estudios en el Seminario de los Santos Santiagos de Jerusalem, donde en 1941 fue ordenado Vartabed (doctor) de la Iglesia Apostólica Armenia. Hasta 1952 cumplió distintas funciones en el ámbito del Convento de Jerusalem, año en que fue invitado a venir a Buenos Aires donde, y hasta su muerte, sirvió en la Iglesia Catedral de San Gregorio El *Iliminador*.

Con su llegada alcanzaron mayor brillo las ceremonias religiosas de nuestra Iglesia, dentro de la cual dedicó mucho tiempo a la preparación y formación de la juventud. Organizó el Coro Femenino Tesderk Vartanantz y participó en la organización y desarrollo de la Asociación Juvenil de la Iglesia Armenia.

Fue un notable educador, y durante muchos años dirigió el Instituto Arslanian, actualmente denominado San Gregorio El Iluminador. Posteriormente fue llamado para dirigir el Instituto Educativo Isaac Backchellian. Podemos afirmar, sin lugar a dudas, que muchos jóvenes que actualmente tienen entre 30 y 40 años, saben expresarse formalmente en idioma armenio gracias a los esfuerzos del Padre Mouchian.

Para él eran sagradas su Santa Iglesia Apostólica Armenia, su querida Congregación de los Santos Santiagos —ejército custodio del orgullo armenio en Tierra Santa—, la Madre Patria y su gente, la Unión General Armenia de Beneficencia —a la cual consideraba una bendición para nuestro pueblo—, amores estos a los que se brindó con toda su fuerza y total energía.

Fue escritor y poeta. Editorialista de la revista mensual "Hai Guetron", también lo fue de "Nor Hadjin", siendo colaborador asiduo de los periódicos de nuestra comunidad.

Con el fin de darle la Santa Extremaunción, vino especialmente de la ciudad de San Pablo (Brasil) el Obispo Primado de la diócesis paulina de la Iglesia Apostólica Armenia, Monseñor Datev Garibian, quien también tuvo a su cargo la Misa de Réquiem en la Catedral de San Gregorio El Iluminador, el lunes 12 de marzo, acompañándolo Diáconos, acólitos y el coro Tesderk Vartanantz. Se encontraban presentes en la ceremonia los archimandritas Kissag Mouradian y Hair Mekhitar, los RRPP Shavarsh Mehrabian, Arsam bozoian, Mateos Kouyoumdjian, Vazken Stepanian y Avedis Torossian, este último Párroco de la Iglesia San Jorge, de Córdoba. También estaban el R.P.Merob, de la Comunidad Mekhitarista y el Rev. Boghos Hakimian, de la Parroquia Armenia Católica.

Antes del "Vojchuin" (saludo de paz) tuvo lugar la ceremonia de la Extremaunción, sacramento éste que la Iglesia Armenia concede únicamente a los religiosos. La homilia estuvo a cargo de Monseñor Datev Garibian, quien destacó los auténticos valores del Padre Mouchian como hombre, como religioso, como patriota, como educador y como un ser humano al servicio del pueblo armenio, dando lo mejor de sí para el resplandecimiento de la comunidad.

Alumnos del Instituto Marie Manoo—

Continúa pág.3.

mensaje a la comunidad armenia

Existimos,
perduraremos y, además...
nos multiplicaremos.

MARIA CRISTINA
KHANDJIAN DE ASILIAN

Bajo la advocación de estos versos de Baruir Sevag dirijo este mensaje que propongo a la reflexión de mi comunidad.

En el hombre hay una unidad solidaria de tierra y sangre con espíritu. el espíritu personal está condicionado por una historia que le precede y en la que él no ha participado activamente pero de la que hoy participa como heredero natural; está condicionado por el país en el que vive con todo lo positivo y negativo que ese país entraña; también la comunidad lo condiciona más allá de su voluntad. Y por fin influyen en su formación la familia, los amigos, la instrucción adquirida, las vicisitudes. El conjunto de estos factores teje a su alrededor andariveles que sólo su libertad le permite trasponer. Esto es la vida.

El hombre trata de imprimir su sello personal en el medio que lo rodea; quiere dominar las fuerzas naturales con la ciencia y la técnica. Con todo, se siente solo. Sin embargo hay un camino de salida y es la posibilidad de comunicarnos, de suponer la indiferencia frente a la refleja soledad de nuestro prójimo. Es a través del prójimo que tendemos a la instancias superiores del espíritu y de la cultura. La presencia del prójimo da conciencia a mi acto de vivir. La percepción de vivir nos la da el prójimo con referencia al cual existimos. La máxima percepción de vivir está en el amor. Y el ámbito perfecto de la existencia está en la comunidad de dos: en la amistad, en la pareja.

Hay quienes viven de la ilusión del amor, es decir, de amar lo que dicen que aman pero no dan un paso para transformar la idea en la realización de esa idea. El amor es tal cuando se realiza. La realización del amor está en la necesidad de amar. No ama quien necesita ser amado: ama quien necesita amar. Se puede alcanzar ese ideal acercándose al otro. El que es sólo, el que está ensimismado en su soledad, arrastra la amenaza de volverse pusilánime, reivindicador, incrédulo en todo, aletargado, sin un puerto donde querer morir, ni uno donde poder vivir.

El acercamiento al otro se produce según el medio cultural. La cultura no es un atributo abstracto. Es una propiedad auténticamente humana, encarnada, entroncada en la vida. La cultura no es difusa; está demarcada por atracciones y límites, por diferencias y contrastes. Es el resultado de gustos, de contenidos específicos, muchas veces circunstanciados por costumbres perdurables. Es en la cultura que el hombre se acerca al otro. Libremente.

En ocasiones pensamos que la libertad es el estado de no pertenencia a nada, y no es así. No hay mayor libertad que el pertenecer a un ideal, a un modo de ser, a un afincamiento cultural, a otra persona. Debemos confesarlo sin temor a ser desnudamente auténticos. La libertad está en la posibilidad de elegir nuestra pertenencia sin coerciones ni coacciones externas.

A veces oigo declamar contra la descriminación y defender un humanismo ilimitado. Sin embargo, esas ideas, no pocas veces cercenan la propia pertenencia étnica y provocan la caída en la más extrema de las discriminaciones que es la mutilación de nuestro embrión personal.

Hoy más que nunca somos testigos de un hecho universal: el resurgimiento de las nacionalidades, el renacer de la cultura típica de los pueblos. Esto no hubiera podido producirse de no haber existido la pareja que recibe, conserva cultiva y transmite a hijos y demás descendientes el acervo tradicional de sus mayores. La pareja es la comunidad en la que espontáneamente se desarrolla la peculiaridad étnica; el cultivo cotidiano de ese material que yace en el fondo de la conciencia personal, es lo que acerca a las partes aún antes de haberse conocido.

Es una realidad que cuanto más cerca están las personas, con más frecuencia despierta el espíritu antagónico, el impulso combativo y los choques. Cuanto mayor es la vecindad más posible es la oposición. No obstante, la hostilidad no es de existencia necesaria porque el hombre cuenta con atributos inhibitorios que le permiten superarla: la afinidad, la identidad, la vocación pacífica, el desarollo cultural. Con estos atributos el hombre se acerca a su prójimo.

* * * * * * *

Con este mensaje quiero compartir mis reflexiones con la gente de mi pueblo. Ofrendo mi tiempo a una actividad de difícil elaboración: el acercamiento mutuo de quienes, sintiendo la vocación de formar una pareja, no hallan el ámbito ni los medios de hacerlo posible. Esta vocación no es patrimonio de una edad ni del sexo: puede nacer desde la juventud hasta la vejez y la iniciativa ser tanto de la mujer como del varón.

Hago un llamado a quienes anidan en su alma la esperanza de compartir su vida con otro. Los invito a que se acerquen y cuenten con mi comprensión, prudencia y la más estricta reserva que naturalmente guían la función que ejerzo. Tengo la felicidad de haber servido a la constitución de varias de estas parejas y mi única ambición es la generalización de este servicio que aporto en bien de mi pueblo.

Sobrevivientes de Baku cuentan su terror

continuación.

EVELINA SERGEEVNA AGADJANOVA.

Era el 14 de enero y estábamos a punto de partir. A las 2 p.m. una muchedumbre entró en el patio frente a nuestro departamento y gritó: **"¿Hay armenios aquí?"** Inmediatamente esa multitud entró a nuestro departamento y comenzó a destruir todo lo que encontró a su paso. Despavoridos fuimos a refugiarnos al departamento de unos vecinos azerbaijanos. Ellos nos siguieron y llamaron a su puerta, pero la dueña de casa les dijo que allí no habia armenios. La turba, entonces, la obligó a abrir la puerta; entraron al departamento y nos encontraron escondidas en el balcón.

Nos arrastraron hasta el patio y comenzaron a golpearnos. Descalzas y sangrando nos llevaron hasta el ferry. Antes nos despojaron de todo el dinero que llevábamos con nosotras.

ZOJA ANDRAMINOVNA ARAKELOVNA

Constantemente recibía llamados telefónicos con insultos y amenazas. El 14 de enero, un grupo del Frente Popular Azerbaijano, todos ellos entre 15 y 19 años, llamaron a mi puerta, pero yo no les abrí. Entonces ellos destrozaron la puerta, entraron en tropel y me fueron empujando por las escaleras desde el primer piso hasta la calle. De allí volvieron a mi departamento y cometieron toda clase de desmanes. Ante tan tremenda situación, busqué refugio en el departamento de un vecino griego.

Pero ellos volvieron a buscarme, y otro vecino les dijo donde estaba yo escondida. Me buscaron y comenzaron a golpearme en la cabeza, llevándome a la estación policial, en el distrito de Narimanov. Allí me reuní con otros armenios también golpeados, casi desnudos. Desde ese lugar nos llevaron en autobuses hasta el ferry.

TANGAKIN SARISOVNA DANILIAN.

Yo trabajé como operador de grúas en Bakú, por 38 años, hasta el verano de 1989 cuando todos los armenios fuímos despedidos y nos dijeron: **"Afuera, nosotros necesitamos su departamento".**

En la tarde del 14 de enero l policías del distrito vinieron a mi departamento y rudamente, empujándome, me llevaron a la oficina policial, adonde habían reunido a cerca de 100 armenios. A las 4 p.m. nos mandaron en autobus hasta el puerto nos subierron al ferry y nos enviaron hacia Krasnovodsk.

Nuestro viaje fue controlado por la jefatura de la KGB azerbaijana.

En Krasnovodsk fuímos bien recibidos y nos aseguraron que los turcos son buenos musulmanes que siempre quisieron la amistad de los armenios. Nos dieron una sabrosa cena y nos llevaron hasta el aeropuerto. Antes, sobre el ferry, algunos azerbaijanos, llorando, suplicaban que los perdonáramos, diciendo que ellos mismos tenían miedo de las bandas del Frente Popular Azerbaijano.

Congreso Juvenil de Iglesias Evangelicas armenias

Vista parcial de la **II koinonia** (Comunión) de Iglesias Evangelicas Armenias, realizada en Brasil del 24 al 28 de enero de 1990 de este Segundo Congreso participaron jóvenes de la Argentina, Uruguay y Brasil

PRIMER SERVICIO
EN RELACIONES HUMANAS
Para la colectividad
Seriedad y Reserva
Sra. MARIA CRISTINA
Martes — Jueves — Sábado
15 á 19 40—4378
— SIN FINES DE LUCRO —

UNIFORMES COLEGIALES
ELMAYAN

BLAZERS
PANTALONES
JUMPERS
765-5293
Los Ceibos 63 BOULOGNE

ANUNCIE AQUI
Por su información, sus artículos, sus editoriales, SARDARABAD es el medio más leído por la colectividad armenia.
Si tiene algo bueno que ofrecer
Anúncielo aquí...
¡ y disfrute sus resultados !
INFORMESE EN EL 771—2520
Departamento de Producción

AL MAESTRO, Padre
HARUTIUN MOUSHIAN

PALABRAS EN SILENCIO

Elevas tu sabiduría como áurea
húmeda que aborda al cielo
y se transforma en nube,
en Maná de lluvia.
Nos iluminas con tus aguas
conduciéndonos con los permeables sentimientos
que formaron nuestros seres,
ansiosos de encontrar un camino.

Amaste nuestro interior receptivo e imperfecto,
extendiendo tu mano
en un movimiento de danza,
levantando tus hábitos
y tus pies ligeros
En una palabra armoniosa
sobre una vieja melodía.
Un gesto firme
pero desde el alma, que está con nosotros
y nos acompañará siempre.
En tierras argentinas,
en nuestra amada Armenia
Un recuerdo de Shiraz
que llega como un eco susurrado
en una calle de Erevan,
una grulla que retorna a la Madre Patria,
un manantial eterno.
Descansa, habiéndonos marcado
una parte de nuestra historia.

"Hair Surp" ¿ Habrá palabra más dulce que ésta ?, decías
¡ Qué palabra podría expresar más significativamente
tu esencia !

Santo Padre Espiritual de todos los que te amamos
y de los que te negaron,
en oración,
duerme en paz en nuestros corazones.

Juan R.S. Yelanguezian
Bs.As. 12.III.1990

viene de pág.1

Archimandrita Harutiun Mouchian

gian y del Instituto San Gregorio El Iluminador estuvieron presentes en la Santa Misa, haciendo luego guardia de honor en el atrio y las escalinatas del Templo. En nombre de la Institución Administrativa de la Iglesia Armenia ofreció su homenaje el señor George Poushidjian.

Tras estas ceremonias el cortejo fúnebre partió hacia el Cementerio Armenio de Villegas, acompañado por una doliente caravana de fieles.

Antes de que los restos mortales del Padre Mouchian recibieran sepultura, habló para destacar sus virtudes el miembro del Consejo Central de la UGAB e integrante de la filial local, señor Hovsep Youssefian, quien hizo el elogio de su personalidad y de todos los beneficios que había deparado a la colectividad la fecunda vida y obra de este sacerdote ejemplar, particularmente en lo que hace a la vida espiritual y cultural de la misma. Seguidamente, y en nombre de los amigos de Hair Surp, usó de la palabra el señor Mihran Sarafian, quien destacó sus cualidades de amigo, su bondad y su entrega, que lo llevaron a perdonar en vida aún a aquellos que, sin comprenderlo, llenaron de espinas y escollos su camino. Asimismo, agradeció a la familia de Kevork Mouchian por haberle prodigado todos los cuidados que Hair Surp necesitó durante su larga enfermedad, y muy particularmente agradeció la presencia de Monseñor Garibian, quien dejando de lado importantes compromisos vino a la Argentina para presidir las exequias de su hermano espiritual.

Cerrando los discursos habló el Rev. Kissag Vartabed Mouradian, en nombre del Coro Tesderk Vartanantz. Con el Padrenuestro, coreado por todos los presentes, se dió término a esta tocante ceremonia en la que se puso de manifiesto el afecto cosechado por el Rev. Padre Harutiun Mouchian a través de su largo y fructífero apostolado.

Que Dios lo guarde en su gloria.

CONDOLENCIAS

Sardarabad, en nombre del Consejo Regional Sudamericano de la Organización Demócrata Liberal Armenia y de la Asociación Cultural Tekeyan, expresa su más profundo pesar al señor Obispo de la Iglesia Apostólica Armenia para la Argentina, y por su intermedio al cuerpo eclesial, a la Congregasión de los Santos Santiagos de Jerusalem, a la familia del señor Kevork Mouchian, y a la grey de la Iglesia Apostólica de Buenos Aires, con motivo del fallecimiento del activo religioso, ejemplar educador, escritor y gran patriota: Rev. Harutium Dzairakuin Vartabed Mouchian.

La comunidad armenia de la argentina le estará eternamente agradecida por su invalorable ser-vicio espiritual y por sus esfuerzos en beneficio de todo aquello que atañe a la conservación de la armenidad y a la lucha por la Causa Armenia, de la cual fue uno de sus soldados ejemplares.

La historia de la comunidad inscribirá su nombre con letras de oro por la efectiva labor que ...adas.

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

Asamblea General Ordinaria
CONVOCATORIA

De acuerdo con las disposiciones estatutarias, el Consejo Directivo de la UGAB invita a los señores asociados a participar en la Asamblea General Ordinaria que se realizará el sábado 28 de Abril de 1990, a las 17.30, en la sede de la Institución, Armenia 1322, Capital, a los efectos de considerar el siguiente:

ORDEN DEL DIA

1) Consideración de la Memoria, Inventario, Cuenta de Gastos y Recursos y Balance General al 31 de Diciembre de 1989.
2) Elección de tres socios para formar la Junta Electoral y firmar el Acta de la Asamblea.
3) Elección de cuatro miembros titulares para integrar el Consejo Directivo por tres años, en reemplazo de los consejeros Sres. Haig Shahinian, Juan Mateossian, Hugo Keten y Rubén Kechichian que terminan su mandato, y un miembro titular por dos años en reemplazo del Sr. Hrach Suren que renunció.
4) Elección de cinco vocales suplentes por un año en reemplazo del Sr. Juan Ohannesian, Vahan Kalfaian y Carlos Semerdjian, que terminan su mandato.
5) Elección de Revisor de Cuentas Titular y Revisor de Cuentas Suplentes, con mandato por un año, en reemplazo de las Dres. Daniel Vaneskeheian y Dante Asilian.

Buenos Aires, Marzo 1990.

De los Estatutos: "Las Asambleas se celebrarán a la hora indicada con la asistencia de la mitad más uno de los socios activos, o con cualquier número, transcurridos treinta minutos de la hora de citación".

CONFERENCIA

El próximo **6 de abril, a las 20.30,** en nuestra Sede de Armenia 1322, el Profesor **Samuel Antossian,** al regreso de su reciente viaje a Armenia, disertará sobre el tema

"SITUACION ACTUAL DE ARMENIA Y PERSPECTIVAS PARA EL FUTURO CERCANO".

Asesoría técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

SEGUROS GENERALES LAMAS

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

Bme. Mitre 777 7° B. Capital
TE. 49-1942/1886

Para las cuatro estaciones
y todas las edades

Lanas "Hetesia"

ACLARANDO LOS HECHOS

Mensaje de Mikhail Gorbachov sobre la violencia Azerbaijana

La siguiente es la transcripción del mensaje televisivo que dirigiera el Presidente Mikhail Gorbachov con motivo de los hechos en Azerbaijan.

Camaradas:

Estamos frente a un conflicto interétnico entre Azerbaijan y Armenia. Nos sentimos seriamente preocupados per este hecho que no solo provoca serias tensiones, sino que la situación se agrava minuto a minuto y puede provocar muy serias tensiones, sino que la situación se agrava minuto a minuto y puede provocar muy serias consecuencias en cualquier momento.

En los dos años pasados, las autoridades centrales buscaron actuar de manera paciente y considerada, tratando de resolver estos difíciles problemas exclusivamente por medios pacíficos y políticos.

Un diálogo entre camaradas. Diálogos entre camaradas, discusiones en el Soviet Supremo, en el Comité Central del Partido y en el Gobierno, así como por medio de visitas de diputados del pueblo y reiteradas reuniones en Moscú con los líderes de ambas repúblicas y con diputados; todos estos medios fueron usados, con el único fin de lograr la armonía y restaurar la buena vecindad y las simples relaciones humanas, buscando una vía que permita salir de este callejón, y, en un análisis final, que tienda a normalizar la situación en Nagorno Karabagh.

De acuerdo con los resultados de estas acciones, nosotros procedimos convencidos de que la violencia, la enemistad y la continuación del conflicto no pueden deparar nada bueno, sino que solo envenenan la atmósfera y originan grandes pérdidas de vidas a la vez que engendran más violencia.

Desafortunadamente, bajo estas condiciones políticas, los gobernantes y los cuerpos estatales de las 2 repúblicas no demostraron real responsabilidad ni previsión, y a menudo cedieron ante las presiones de los grupos nacionalistas.

Es así como, cuando luego se abrieron las sesiones del Soviet Supremos de Armenia y de Azerbaijan, sus integrantes tomaron decisiones que iban contra la Constitución soviética. Ellos no sólo se equivocaron en la forma de promover la normalización de la situación sino que, por el contrario, la agravaron y aumentaron la confrontación. De ninguno de los dos lados escucharon la voz de la razón, surgida con particular énfasis del seno del Segundo Congreso de Diputados del pueblo.

La situación se tornó antisocial, antipopular, elementos que agravaron la enemistad y exacerbaron el conflicto. Hubo choques armados, particularmente en las áreas fronterizas y en los lugares donde conviven armenios y azerbaijanos.

El 15 de enero de este año, el Presidium del Soviet Supremo dictó un decreto declarando el Estado de Emergencia en la Región Autónoma de Nagorno Kharabagh, así como en algunas otras áreas de Azerbaijan y Armenia.

Adoptamos esta medida con el propósito de detener la violencia y hacer entrar en razón a los extremistas y líderes de los frentes populares que precipitaron a su pueblo en el abismo del caos y el sufrimiento.

Porque la voz de la razón, la voz del Soviet y de los pueblos de nuestro país fue ignorada por demasiado tiempo.

Llamamos al diálogo, a la conciliación y a la tolerancia por tanto tiempo descuidadas. Por otra parte, militantes nacionalistas continuaron calentando la situación, ya mediante el uso de grupos de choque como con el bloqueo de rutas y aeropuertos; atacando a las fuerzas militares y saqueando depósitos de armas, por lo que las acciones de nuestra parte para fortalecer la ley fueron frecuentes.

Los hechos de características particularmente trágicas en Bakú desenfreno, muertes y el abandono forzado del pueblo inocente de sus hogares y aún fuera de la república.

La acción de fuerzas extremistas se vió incrementada, abiertamente, contra el Estado, contra la Constitución, con un carácter netamente impopular. Las autoridades legítimas fueron obligadas a descuidar sus funciones, y las estructuras gubernamentales fueron desorganizadas en numerosas áreas.

Obras técnicas y de ingeniería fueron destruídas a lo largo de cientos de kilómetros en la frontera estatal. La ambición de detentar el poder en la república era el motivo oculto que los alentaba.

Yo no deseo que esto continúe. Siento profunda compasión por las víctimas inocentes, ira e indignación por las acciones criminales, los hechos de brutal violencia, vandalismo y violación de las leyes que se ha enseñoreado del país.

El pueblo soviético reclama de sus líderes las medidas que restauren la ley y el orden, que garanticen la seguridad del pueblo.

Ustedes ya saben que el Soviet Supremo ha dispuesto el Estado de Emergencia en Bakú, que unidades del Ministerio del Interior y del Ejército soviético se han movilizado dentro de la ciudad. Ellas ocuparon los objetivos clave y tomaron bajo su control de edificios del gobierno. Las medidas resueltas fueron tomadas contra los saqueadores, organizadores e instigadores de los disturbios. Armas de fuego y municiones están en poder de las turbas criminales. Reitero nuestro profundo pesar por las víctimas. Unidades militares fueron atacadas por el fuego de los terroristas y debieron usar sus armas en respuesta.

Siento dolor, también, por algunos hogares. Y yo transmito a estas familias mis más sinceras condolencias. Los trágicos hechos de Bakú, en las áreas fronterizas de Azerbaijan y Armenia, y otras regiones del Cáucaso, han puesto de manifiesto una desenfrenada especulación sobre los sagrados sentimientos nacionales. Es un crimen que empuja al pueblo a la ciega enemistad, a la insensatez de una guerra fraticida.

El estado tiene el ineludible deber de poner fin al quebrantamiento de la ley y a la inhumanidad, de frenar las acciones criminales de los extremistas, que no son humanos, que están dispuestos a tomar la vida de otras personas para satisfacer sus ambiciones personales, sus intereses egoístas y su deseo de poder.

El Estado tiene el ineludible deber de devolver la paz y la seguridad al pueblo, alentando la posibilidad de desarrollarse en libertad y democracia, trabajar con normalidad, vivir pacíficamente, educar y preparar a los chicos del pueblo de las 2 repúblicas.

Los soldados y oficiales del ejército soviético, así como las tropas del Ministerio del Interior, han cumplido su deber en defensa de la Constitución Soviética y de la Ley.

Los dirigentes esperan que las medidas sean comprendidas y apoyadas por los pueblos de nuestro país. En esta hora yo hago un llamado a todos los ciudadanos de Azerbaijan y de Armenia, para que muestren prudencia y sentido común, no realizando actos ni usando slogans provocativos. También llamo a aquellos que se sienten defraudados y ha sido engañados, forzados a realizar acciones criminales a que recapaciten en su conciencia y se detengan en su accionar.

Invito a todos a procurar la restauración de la paz civil y a superar juntos esta triste prueba que aflige a esa porción de nuestra tierra.

Creo, sinceramente, que el sentido-común y la responsabilidad triunfarán.

Hoy como nunca antes, nosotros necesitamos un acuerdo nacional, estrecha cooperación y asistencia entre todos, en nombre de una vida mejor para todos los pueblos de nuestro Estado.

ENSEÑANZA RELIGIOSA EN LA ARMENIA SOVIETICA

Un cable de ArmenPress, fechado el 2 de marzo, da cuenta del deseo de los estudiantes de la Madre Patria, en especial los del Instituto del Profesorado **Prusov**, de Erevan, de comenzar a partir de este semestre la organización de cursos acerca de la religión e historia de la Iglesia Apostólica Armenia.

Para que ello pudiera concretarse, el alumnado solicitó el apoyo de la Santa Sede de Etchmiadzin, manifestando a este respecto el Catolicós su deseo de mantener un encuentro con los estudiantes, y con el cuerpo docente, a fin de impartir su bendición a este nuevo curso.

Con este motivo, el 28 de febrero, el salón de actos del Instituto estaba repleto. En primer término se escuchó la palabra del Vicedirector, Aram Parlesizian. Luego usó de la palabra S.S. Vazkén I°, a quien acompañaban el viceprimado de la Sede Apostólica de Ararat, Monseñor Karekin Nersisian, y el miembro del Consejo Superior Eclesiástico (Santo Sínodo), Profesor Krikor Jandjian.

Antes de comenzar a hablar, nuestro Santo Padre pidió un minuto de silencio en memoria de las víctimas del genocidio de Sumgait, cuyo segundo aniversario se recordaba, para luego iniciar su alocución expresando sus plácemes por ser la primera vez que tenía contacto con el estudiantado de esa gran fundación educacional. Luego se refirió al rol que le tocó desempeñar a la Iglesia Apostólica Armenia en la historia del pueblo armenio cristiano

De ahora en más, los estudiantes del Instituto **Prusov** tendrán 20 horas de conferencias acerca de la historia de la Iglesia Armenia, del mensaje de la Santa Biblia, y ahondarán en el conocimiento del Antiguo y del Nuevo Testamento.

HOKEANKISD

Invitamos al hokeankisd que, con motivo de cumplirse el primer aniversario de la desaparición del

Doctor LUIS GEGALIAN,

haremos oficiar en la Catedral de San Gregorio el Iluminador, el **sábado 24 de marzo de 1990, a las 17 horas.**

Nelly Gegalian de Youssefian
Surén Youssefian e Hijos

HOKEANKISD

Con motivo de cumplirse el quinto aniversario del fallecimiento de nuestra madre y abuela

REBECA YOUSSEFIAN

invitamos al hokeankisd que haremos oficiar en la Catedral de San Gregorio El Iluminador, el próximo Sábado 24 de marzo de 1990, a las 17 horas.

Hovsep, Surén y Arshak Youssefian
Alice Youssefian de Kasparian, Eva
Youssefian de Shahinian
Sus nietos

LA CUESTION ARMENIA Y LAS RELACIONES INTERNACIONALES

Pascual C. Ohanian

Aquella mañana en que nos despertamos y la terrorífica noticia de una catástrofe en Armenia corrió de boca en boca y los teléfonos no pararon y buscábamos desesperadamente en los diarios algún desmentido que nos convenciera de que no era cierto; cuando pasaron las horas y nos enteramos que los niños habían quedado aprisionados en el seno de la tierra mientras estaban en sus jardines de infantes. Cuando imaginamos el estruendo que produce el terremoto, los alaridos, los llantos, la búsqueda enloquecida de los seres queridos. Cuando por la televisión vimos los edeficios en ruinas y supimos que Spitak había desaparecido. Cuando nuestras almas se resistían a admitir el ingreso de más datos tenebrosos y las horas que se sucedieron nos empujaban más y más hacia la angustia de la trágica verdad, nuestros labios repetían una palabra: destino.

¿A quién no se le cruzó la idea de que nuestro pueblo está perseguido por un destino fatal? Hacía tan poco que la inocente sangre armenia había sido derramada en Azerbaiján...

Nuestra historia es un drama en el que los protagonistas son, por un lado, el destino y por el otro la voluntad de hierro de un pueblo con los puños crispados que lucha, cae, se levanta, vuelve a caer y nuevamente enfrenta la vida y otra vez los embates lo hacen caer, pero su resistencia no tiene límites y con más vigor enfrenta la adversidad. Porque no es que el pueblo armenio sea un pueblo libre. Es que el pueblo armenio es la libertad misma. Es la personificación de la libertad. Nada hay inexorable para él. No es un títere, no un objeto, menos un esclavo. Es el sujeto, el actor de un libreto que él mismo escribe cada día. Nada está más en las antípodas del pueblo armenio que la idea de predestinación, de fatalismo. El futuro no está fijado en su nacimiento. Se renueva cada mañana, a cada instante en su alma, en su mente, en sus manos, en su voluntad.

No niego la presencia de fuerzas negativas. Si quedara a la voluntad de los armenios, no elegirían para sí la historia que les ha tocado. Nacieron para la paz, para trabajar, para gozar del placer de vivir, para creer en Dios, aceptar su omnisciencia y agradecerle el privilegio de existir.

Porque no elegirían la historia que les ha tocado han sido capaces de tomar al Destino entre sus dedos y obligarlo a torcer el rumbo, para retener el control y no permitir que ese destino los lleve al infortunio y a la desaparición. Por eso el pueblo armenio perdura a través de los siglos, de los milenios. Por eso será testigo de la historia de la Humanidad hasta la consumación de los siglos.

La vocación del pueblo armenio es el llamado de la libertad. Dice Hegel que **"la Historia del mundo no es otra cosa que el proceso de la conciencia de la libertad"** pero agrega que cada etapa de su desarollo ocurre inevitablemente.

Mucho antes, Montesquieu escribió que **"la libertad consiste sólo en la facultad de hacer lo que queremos y en no ser obligados a hacer lo que no queremos"**. Las leyes y los gobiernos interfieren en la libertad cuando ordenan o prohiben actos contrarios a la libre elección del hombre correcto. Aplicado este concepto a la política, la libertad de un pueblo consiste en la facultad de hacer lo que quiera y en no ser obligado a actuar contra su voluntad. Toda interferencia que lo que quiera y en no ser obligado a actuar contra su voluntad. Toda interferencia que lo presione a obrar en determinado sentido o le impida actuar según su decisión, atenta contra su libertad y su independencia.

Estos pensamientos introductores están íntimamente vinculados con la trayectoria del pueblo armenio durante los cuatro años de la Primera Guerra Mundial, esto es, de 1914 a 1918, que constituyen el objeto de mí tercer tomo de LA CUESTION ARMENIA Y LAS RELACIONES INTERNACIONALES, próximo a aparecer. A medida que uno va adentrándose en la investigación, que los hechos se van hilvanando asombrosamente y que lentas pero claras aparecen como trasfondo las finalidades ocultas que las Potencias persiguieron en el conflicto; y cuando queda al descubierto la exacta y armoniosa combinación de esos intereses, muchas veces contrapuestos, se llega al convencimiento de que es un verdadero milagro que aún Armenia siga existiendo. Porque en esos cuatro años fue que el pueblo armenio recibió los ataque más destructivos y sufrió las pérdidas más desgarrantes de su historia. Perdió vidas y territorios, sabios y artistas, capitales y mano de obra. El milagro reside en que no perdió la esperanza ni el ansia de vivir. Que conservó el deseo de aferrarse a la propia tierra. Que no amenguó su fe en Dios sino que el dolor la acrecentó. El milagro está en que decidió ser libre y para eso se abrazó a una muerte significativa, a una muerte con sentido, a su perduración en el tiempo.

El armenio clavó una cuña incisiva en el corazón del panturanismo. Siguió el ejemplo de los pueblos balcánicos y fue, a su vez, símbolo para los árabes y antecedente precioso en la lucha que hoy libra el pueblo kurdo.

Sin preparación técnica, sin cuadros dirigentes especializados, sin dinero ni respaldo diplomático consiguió formar regimientos de voluntarios dirigidos por caudillos que compensaron la instrucción con la intuición y la carencia de medios con el conocimiento baqueano del territorio. Fueron leales hacia Turquía y leales hacia Rusia y ambos desconfiaron de ellos ¡Qué distinto hubiera sido el resultado para esos dos países si hubieran contado con la alianza de los armenios! ¡Cuánto hubieran ganado si en lugar de ver en ellos una valla los hubieran considerado un puente!

Pero la Guerra no fue el combate entre ejércitos sino la colisión entre imperialismos. La finalidad de Rusia fue expandir el imperio hacia Occidente mientras la de Gran Bretaña y Francia fue impedírselo. La sucia tela en la que estaban tejidos los intereses imperialistas fue puesta al descuvierto cuando los revolucionarios rusos denunciaron, en 1917, los Tratados de Sykes—Picot en los cuales Armenia ocupaba un lugar importante y ni siquiera era mencionada en ellos.

Sobrevino el genocidio. Una de las peores responsabilidades criminales del Estado turco es la de haber sido molde, haber servido de antecedente, de escuela del Holocausto nazí en la Segunda Guerra Mundial. No está suficientemente difundido que oficiales alemanes recorrieron Turquía en la entreguerra y efectuaron investigaciones acerca de las modalidades técnicas utilizadas por los turcos para el exterminio masivo de poblaciones. Tampoco está difundido que los turcos utilizaron cámaras de gas para consumar el Genocidio. El Arzobispo de Canterbury advirtió en 1916 que si los criminales de guerra turcos no fueran castigados al término de la conflagración, llegaría el día en que el crimen se repetiría en la historia. Los criminales turcos no fueron juzgados, no fueron condenados. Y el crimen se repitió en la historia.

Casi al filo de la terminación de la guerra se produjo en el mundo un acontecimiento que cambiaría polarmente el rumbo de la historia: la revolución rusa. Este hecho tuvo una profunda proyección en la vida de los pueblos del Cáucaso. Y Armenia recibió el impacto de un instrumento jurídico—diplomático —el Tratado de Brest—Litovsk— que salvó la revolución pero que significó la penetración militar de Turquía hasta las puertas de su capital política, Erevan, y de su capital religiosa, Echmiadzín.

Este es, sintéticamente el contenido del tercer tomo que, publicado por Akian Gráfica Editora, pronto será ofrecido a la consideración de los amantes de la lectura, de los afectos a la Historia y de los que viven como propia la vida de la patria ancestral.

1918 — Las delegaciones llegan a Brest—Litovsk

DAR Y RECIBIR

A menudo tengo la suerte de colaborar con jóvenes profesionales armenios, lo que para mí significa un profundo placer, especialmente cuando nuestro trabajo se refiere a algún estudio o proyecto que tenga que ver con la armenidad. ¡Cómo no alegrarse cuando universitarios idóneos, dedicados a alguna especialidad, se interesan por cuestiones de su etnia y quieren ser útiles!

Sin embargo hay un punto que no ha sido bien definido, y que puede crear malentendidos. Por intermedio de estas líneas me atrevo a tratar esta cuestión delicada.

Puede ocurrir que jóvenes profesionales participen en proyectos de la colectividad, sacrificando horas valiosas de su vida ya ocupada. El proyecto puede llegar a buen término o fracasar. Puede fracasar por la indiferencia, el egoismo, la vanidad, la ignorancia de algunos armenios, o por falta de elementos materiales o económicos. El profesional se siente frustrado, no tolera haber perdido tanto tiempo por la falta de idoneidad o buena voluntad de los demás. La próxima vez que se le pide su colaboración o asesoramiento, dice: "Si los armenios quieren que trabaje para ellos, tienen que abonar el valor de mi tiempo y de mis conocimientos" y quizá agregue, "Cuando un armenio recibe algún trabajo o asesoramiento intelectual de otro armenio, no le da el valor que merece; cuando recibe el mismo trabajo de un no—armenio, le da mucho más valor." ¿No es lamentable? Esta forma de razonar parece justa. Lo que a mí me entristece es la posición del profesional. Se coloca a sí mismo de un lado, y a los armenios del lado opuesto. No siente a todos los armenios como un solo grupo humano, en un sentido amplio.

Existe otra realidad. En general, los armenios que hemos nacido en la primera mitad de este siglo, nos sentimos en deuda, o responsables hacia la armenidad. Si no participamos en colectas, o no hacemos donaciones, inconscientemente nos sentimos culpables. Cuando tenemos la oportunidad de hacer algo, de ser útiles, participamos de buena gana, porque nos damos cuenta que de esta manera pagamos una suerte de deuda a la colectividad.

Este sentimiento de deber no existe en la mayoría de los jóvenes de la Diáspora. Pero, existe la disposición de utilizar o aprovechar la herencia étnica. Si, por ejemplo, son arquitectos, quieren que los armenios les den trabajo. Pero cuando los armenios contratan sus servicios, no quieren pagar lo que un no—armenio pediría por el mismo trabajo. Los médicos jóvenes dicen que los armenios no se les acercan hasta que hayan conseguido fama y experiencia, no les ayudan en la etapa cuando ellos necesitan apoyo. (Con problemas de esta índole podrían ocuparse alguna comisión dependiente de una entidad armenia, o la asociación de los universitarios y profesionales.)

Si falta el sentimiento de una responsabilidad hacia la herencia étnica, es difícil crearlo. El mismo nace en el seno de las familias, las escuelas, las asociaciones, los clubes y se nutre y crece conociendo nuestra lengua, historia y cultura. Por otra parte, los mayores pueden, con su ejemplo, sus buenas obras y su disposición positiva, enseñar el concepto de la "noblesse oblige".

En todas las generaciones hay avaros, amarretes, gente con mentalidad tramposa, que tienen una influencia negativa sobre las nuevas generaciones, siendo la causa de su alejamiento de la gran familia armenia. Ha llegado el tiempo —y pasado también— de limpiar estas características mezquinas de nuestro medio. Vivimos en el siglo de la conciencia, donde los conocimientos psicológicos se han popularizado, y ayudan a que cada persona se conozca y se perfeccione.

Podríamos resumir esos pensamientos en la siguiente forma:

* **Cuando un armenio recibe un trabajo de otro armenio, sea el mismo de índole intelectual u otra, tiene que abonar su valor.**
* **Cuando un armenio otorga su tiempo o conocimientos a la armenidad, por libre deseo y voluntad propia, eso no tiene precio, es un obsequio.**
* **Cuando se pide de un profesional armenio asesoramiento o trabajo de cualquier índole, previamente se determina su valor, y se abona a su debido tiempo, como se haría a un no—armenio.**
* **Las generaciones mayores deben trasmitir a las nuevas generaciones nuestras virtudes tradicionales, como ser la generosidad, la hospitalidad, la disposición a ayudar etc. etc., pues son características humanas nobles, o sea pasarles la idea de la "noblesse oblige".**

Alicia T. de Ezegelyan

CRITICA A LA RAZON DE ESTADO

PARIS.— La revolución rumana ha revelado el carácter profundamente inmoral de la razón de Estado y de su corolario diplomático, el deber de no injerencia. En nombre de la razón de Estado, todos los gobiernos occidentales mantenían desde hace veinticinco años relaciones comerciales con Ceausescu. Inclusive se beneficiaban con un trato de privilegio en recompensa por su independencia respecto de Moscú.

Y fue invocando la no injerencia en los asuntos internos cómo los propios gobiernos democráticos, perfectamente informados acerca de los crímenes del dictador, se negaban a formular una opinión al respecto. Es más, la comunidad internacional había designado, hace poco, a Rumania en el carácter de miembro del Consejo de Seguridad de las Naciones Unidas para la sesión de 1990. Ha sido también la razón de Estado la que ha llevado a nuestros gobiernos a asistir como meros espectadores a la revolución rumana. Con una perfecta tranquilidad de conciencia, puesto que correspondía, por lo visto, al pueblo rumano liberarse a sí mismo, ¡como lo hicieron sin duda los franceses en 1944!

El silencio de Francia

De todos los silencios y todas las pasividades, los de Francia han de haber sido los más chocantes. Porque los rumanos pertenecen a nuestra familia cultural y francófona. Tenían derecho a esperar de nosotros siquiera una ayuda logística en sus combates. Sorprende también la pasividad de nuestro presidente, generalmente internacionalista y humanista. ¿No ha dejado escapar ahí Mitterrand la oportunidad única de emular finalmente a De Gaulle, con el que se mide? En análogas circunstancias, De Gaulle no se hubiese mostrado indiferente, sino que habría apelado a la conciencia europea. No cabe la menor duda de que si Francois Mitterrand hubiese hablado en esta ocasión en nombre de Europa, habría sido escuchado y seguido por todos. Pero la razón de Estado otra vez, o las vacaciones de Navidad, han anestesiado la imaginación política. Es, asimismo, significativo que la necesidad de actuar hubiera nacido de la base, de una exigencia moral de los franceses que se ha vuelto no hacia su gobierno, sino hacia las organizaciones humanitarias: éstas rigen en adelante la conciencia nacional más que los partidos políticos.

Pero la revolución no ha terminado, ni en Rumania ni en ninguna de las antiguas democracias populares. Esta revolución no concluirá hasta el día en que esos pueblos se hayan reunido con su familia natural, Europa, la libertad política y la economía de mercado. No serán los gobiernos los que les ayudarán a ello, por supuesto: los Estados occidentales están desconcertados por el despertar de los pueblos y sólo piensan en encerrarse detrás de las barreras de la Comunidad Económica Europea y de la NATO. La solidaridad de los estados insensibles, su inmoralidad esencial, habrá que sustituirla, pues, con la solidaridad de las organizaciones particulares y de las conciencias. Las asociaciones humanitarias han señalado el camino, pero en el término de ocho o quince días su ayuda se habría revelado inútil. Corresponderá entonces a los funcionarios, a los directores de empresas y a las organizaciones profesionales completar la obra.

Tendrán que ir allí, como lo han hecho los médicos, para que renazca una elite de gerentes, de ingenieros, de organizadores, sin la cual no habrá restablecimiento económico ni estabilidad social. Sólo el sector particular puede inventar para Europa central una nueva ayuda Marshall, que será eficaz, puesto que es privada.

Finalmente, corresponde a los intelectuales de Occidente decir la verdad sobre los tiranos, ya sean rumanos o camboyanos, y hacer valer contra la razón de Estado un auténtico deber de injerencia en los asuntos internos de las dictaduras.

Guy Sorman
(La Nación)

PODRE AYUDAR...?

Mariano Mirra necesita el transplante de médula ósea. No tiene recursos para hacerlo.

Por mínima que sea, espera nuestra ayuda. Ella puede concretarse en la Sucursal Varela del Banco de la Provincia, cuenta de Caja de Ahorro Nº 5114—15.411/3 o en la Sucursal Lanús del Banco Francés, cuenta 022—35083/0—62.

Más información al 240—9578 y 255—2062

LA SOLIDARIDAD NUNCA SE OLVIDA

vaneskeheian s.a.c.i.f.i.
CUEROS CURTIDOS
IMPORTACION - EXPORTACION
RAUL SCALABRINI ORTIZ 676
TEL. 854-7845 - 855-0628
BUENOS AIRES

INFORME SOBRE ARMENIA

LOUISE MANOOGIAN SIMONE

UN VISTAZO A LA POLITICA.

Las atrocidades cometidas por ambos, el gobierno y el Frente Popular de Azerbaijan, amenazan el futuro de nuestro pueblo y de nuestra Madre Tierra.

El gobierno soviético ha adoptado una postura neutral, pintando un cuadro que representa la guerra de dos grupos étnicos, ignorando la cuestión básica de los derechos humanos de los armenios y la lucha continuada de los armenios en Gharabagh por liberar a su tierra.

Porque estas cuestiones son convenientemente ignoradas o mal comprendidas, la esperanza de una solución es muy débil. Las masacres de Sumgait la violencia, las agresiones y los asesinatos en Bakú y los ataques a las villas de Gedashen, Azad y Shaumian, provincias de las que no hay duda que Azerbaijan pretende desalojar a los armenios, y todavía los armenios no escucharon la condenación de estos actos por el gobierno soviético o el simple reconocimiento de que los azerbaijanos entraron agresivamente en los hogares armenios y en las villas, con la intención de dañarlos.

La televisión y la prensa oficiales del gobierno soviético continúa omitiendo estos hechos.

El gobierno soviético responde a la situación amenazante para la vida no dando a los armenios la protección que cubra su seguridad.

Entiendo que, en estos momentos, los siguientes temas son los que provocan mayor preocupación:

1. La separación de Azerbaijan y Najichevan de la Unión Soviética dejará a Armenia y Garabagh completamente indefensas.

Debemos considerar, teniendo en cuenta las amenazas de cada día, que la ayuda soviética demoraría entre 4 y 7 días, en los cuales podrían ocurrir incontables muertes.

2. El ejército ha tomado ahora el completo control de Gharabagh. El Presidente del Comité gobernante, Volsky, se ha marchado. Dos representantes de Moscú, incluyendo al Vicesecretario del Politburó Polichnikov, y 2 azerbaijanos, arribaron en la semana del 22 de enero a Gharabagh para iniciar conversaciones. Los Gharabaghnos han rehusado reunirse con los representantes azerbaijanos. Los azerbaijanos levantaron su bandera sobre el edificio gubernamental, lo cual fue considerado como una provocación para excitar a los gharabaghnos, desde que esta bandera no se usaba en Najichevan. Todos los caminos, dentro y fuera de Stepanagerd fueron cerrados para los armenios. Los transeúntes son invitados a marcharse y algunos líderes armenios fueron arrestados o detenidos y a cada uno se le obligó a dejar sus armas. Las tropas aquí y alrededor de las villas ofrecen alguna protección a nuestro pueblo, pero el futuro es incierto. Desafortunadamente, con frecuencia el ejército es considerado un extraño, fuerza invasora de muchas repúblicas. A veces, su fracaso para restablecer el orden y su falta de respeto hacia la población local ha redundado en desconfianza.

3. Las comunicaciones entre las villas armenias, en todo Azerbaijan son prácticamente inexistentes. Sin previo aviso, el 20 de enero todas las líneas telefónicas desde Stepanagerd fueron cortadas por una semana. No hay comunicación telefónica dentro de las aldeas atacadas. La cañería maestra de agua en Stepanagerd estalló, y en las casas no tienen agua desde el 19 de enero. Muchas de las villas tampoco tienen electricidad. En Azerbaijan la radio, la televisión y los periódicos se han cerrado definitivamente.

4. El bloqueo impuesto por Azerbaijan a todos los trenes con embarques para Armenia (sólo el 15% llegan desde Georgia) comenzó nuevamente en Enero pasado. El ejército resultó totalmente ineficaz para parar esta acción. Materiales de construcción, suministros, alimentos y combustibles no llegan a Armenia, deliberadamente. Numerosos trabajadores de la reconstrucción, procedentes de varias repúblicas, han regresado a sus hogares. Porque falta gas y electricidad en Armenia, residencias y oficinas tienen poca o ninguna calefacción, varias escuelas han cerrado, las transmisiones de televisión comienzan ahora a las 7.30 p.m., y se ha impuesto a los residentes un consumo eléctrico por debajo del 50%. *El combustible para el transporte ha sido racionado al máximo.*

5. Sobre todo, la rápida declinación de las condiciones de vida en la URSS. ha desmoralizado a la gente, tornándola inquieta y descontenta. Glasnost y perestroika son percibidos como una pequeña realidad dentro de las repúblicas. La burocracia permanece inconmovible desde hace 72 años. Nuevas reglas destinadas a ofrecer grandes incentivos son a menudo consideradas sin sentido, pues la falta del más simple equipamiento básico hace titubear toda posibilidad de progreso.

6. Gorbachov se propone establecer un Congreso del Pueblo, con elecciones libres, pero ese propósito se traduce en interminables debates y actitudes sin resultados concretos que permitan mejorar las condiciones sociales y económicas. El establecimiento de incontables grupos caritativos, sociales y políticos sólo ha contribuído a una mayor desorganización (casi caos) y competición por el poder. Existe el peligro de quedarse en el tiempo yu la experiencia, quitándole sentido a las reformas.

RECONSTRUCCION RECUPERACION

Después de todo es verdaderamente un alivio ver la amplitud de la reconstrucción aquí. Si yo tuviera que hacer una estimación del número de personas ocupadas en la construcción de viviendas, diría que son por lo menos 225.000. Si agregamos a esto el esfuerzo individual de los habitantes de la zona, tendremos una idea cabal de la recuperación física en la vida de estas gentes carentes de hogar por el trágico sismo.

continúa pag.16

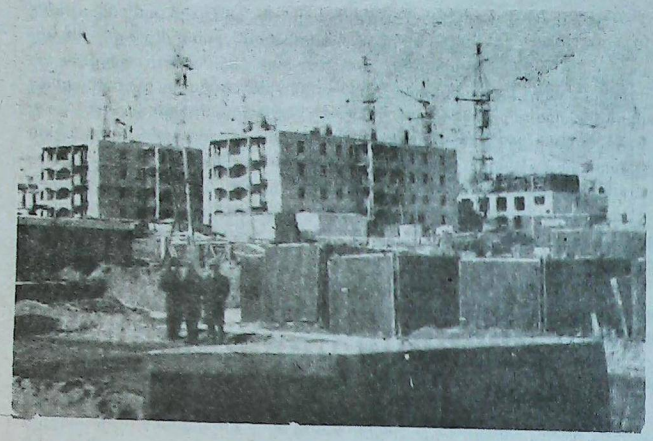

Los nuevos edificios se alzan ahora en las calles de Leninagan, donde hasta hace poco había ruinas.

CON ANONIMOS NO CONSTRUIMOS

En estos días, se han distribuido en forma anónima en nuestra comunidad, unos panfletos en los cuales se ataca la actitud de honorables miembros de la misma que, haciendo valer los derechos que le otorga la ley, se presentaron ante la justicia solicitando la intervención de la Institución Administrativa de la Iglesia Armenia. En el mismo se refirieron a los firmantes en forma muy peyorativa e irrespetuosa, haciéndolos aparecer como traidores a la armenidad.

Una actitud cobarde, escudada en las sombras del anonimato, inspirada en actitudes demagógicas, dictatoriales, proveniente de sectores para los cuales la lucha de la preservación de la armenidad es destruir al que no piensa como él, destruyéndose finalmente a sí mismo, y a toda nuestra lucha.

¿No serán acaso estos sectores, aquellos que inspiraron el asesinato del Obispo Turian en 1933 en Nueva York, en plena ceremonia religiosa? O los que le afeitaron la barba al Obispo Mazlumian en Grecia? O los que en la década del cincuenta acusaron a la Institución Administrativa de la Iglesia Armenia, presidida por el Sr. Armen Bergamali, de comunista ante las autoridades correspondientes? O los que en la decada del setenta denunciaron al Obispo Ditán Nersoian, de visita en Buenos Aires proveniente de los Estados Unidos para juntar fondos para Nor Aintab en Armenia, como agente del comunismo, tergiversando ante la Policía Federal el título de la conferencia sobre la "Iglesia Armenia y el Ecumenismo" como la "Iglesia Armenia y el Comunismo"? No serán acaso los que denunciaban en forma permanente ante la policía las actividades presuntamente políticas y subversivas de la Unión General Armenia de Beneficencia en las décadas del sesenta y del setenta en nuestro país, y en otros del bloque occidental? ?No serán acaso aquellos que denunciaron al recientemente fallecido Archimandrita Mouchian, cuando se aprestaba a viajar a Armenia con sus alumnos en 1969, como que los llevaba para inculcarles la doctrina marxista?

Es muy larga la lista de cobardes, traidores, los cuales actuaron a la sombra de las noches macartistas, gozando de impunidad y de beneficios económicos por esas actitudes.

Esos sí son traidores y no los honorables miembros de nuestra comunidad, que identificándose valientemente y haciendo uso de los derechos que la ley y la democracia les brinda, pretendieron y pretenden defender la existencia brillante de la Institución más cara de la armenidad: La Iglesia Armenia.

Los planes futuros de la armenidad no permiten perder tiempo con este tipo de desgaste. Más importante sería sentarnos a trabajar para conmemorar en forma muy especial el 75º aniversario del 24 de abril, que estando a un mes escaso aún no se ha formalizado siquiera la reunión organizativa. O para la colecta para las necesidades de Armenia. O para buscar cómo mejorar nuestros colegios, nuestras Iglesias, nuestros clubes. Ya que con anónimos, no construimos.

VREY

GONZALO ANDRES TAKESSIAN

El 2 de marzo vino al mundo, con toda felicidad, Gonzalo Andres, hijo de Silvia Dergarabetian y Santiago Takessian, llenando de alegria a este hogar y también al de sus abuelos Lucy y Barkev Dergarabetian y Shake y Alberto Takessian. **Compartimos su alegria.**

Լիթուանիա, Կամ՝ Պալթիան Հարցը

Անցեալ Մարտ 11-ին, Լիթուանիա կը հռչակէր իր անկախութիւնը եւ Քրեմլինի կը հաղորդէր իր գերիշխանական իրաւունքներու վերահաստատումը՝ մինչ Կորպաչէվ, Խ.Միութեան ընդհանուր շփոթին ու թոհուբոհին մէջ, կը զբաղէր երկրին առաջին գերհզօր ու սահմանադրական նախագահը ընտրուելու տենդագին աշխատանքներով:

Քրեմլինի թիւ մէկ ղեկավարը, որ անցեալ Յունուարին, զայրացած վերադարձած էր մայրաքաղաք Վիլնայէն, լիթուանիացիներու անկախութեան հաստատ կամքէն՝ Փետրուարի վերջերը, ուժգնօրէն սպառնացած էր «Սաժուտիս» ազգայնական շարժումին հայեցողութեան տակ անցած, խորհրդարանին՝ հողային եւ 30-40 միլիար տոլար հատուցումի պահանջով:

Այնուհետեւ, դէպքերու սրնընթաց զարգացումով, Մոսկուա եւ Վիլնա հետզհետէ զիրար գտան դէմ յանդիման՝ առճակատումի մը լուրջ հաւանականութեան առջեւ:

Լիթուանիոյ անկախութեան միակողմանի հռչակումը՝ բնականաբար հաճելի չէր Մոսկուայի համար, որ իսկոյն ապօրինի եւ անվաւեր որակեց զայն՝ սահմանադրութեան թիւ 74 եւ 75 յօդուածներուն հիման վրայ -որոնք կը հաստատեն օրէնքներու գերակայութիւնը՝ հանրապետութիւններուն վրայ- եւ պահանջեց, որ անկախութեան հարցը ենթարկուի համաժողովրդային հանրաքուէի: Մոսկուա շղթայազերծեց ազդարարութիւններու, սպառնալիքներու եւ միջոցառումներու ծաւալուն արշաւ մը, տկարացնելու գծով՝ լիթուանիացիներու անջատողական ձգտումները:

Սակայն եւ այնպէս, Մարտ 11-ին, Լիթուանիա կը ջնջէր «Խորհրդային» եւ «Սոսիալիստ» բառերը՝ հանրապետութեան անունէն, կը փոխէր իր սահմանադրութիւնը, պետական դրօշակն ու խորհրդանշանը, վերադառնալով 1918-ի սահմանադրական իր արմատներուն, եւ անձեռնմխելի հռչակելով Հելսինքի դաշնագրով ճանաչում գտած պետութեան սահմանները:

Աւելի՛ն, անգոսնելով նոյնիսկ Քրեմլինի, Մարտ 16-ի 3 օրուայ վերջնագիրը՝ հաստատեց սահմանային հսկողութեան 37 անցքեր՝ արգիլելու համար իր արտադրութիւններուն անհաշուետու արտածումը: Մինչեւ իսկ Մոսկուայէն պահանջեց Խ. զօրքերուն (30 հազարի հասնող) պարպումը՝ իր հողերէն, եւ տուն կանչեց 50 հազար լիթուանիացի երիտասարդները, որոնք կը ծառայեն Խ. բանակին մէջ:

Քայլ մը եւս առաջ երթալով, պահանջեց Լիթուանիոյ պատկանող 1,5 միլիոն թոն ոսկին եւ հատուցում՝ աքսորեալ բանտարկեալներուն, ինչպէս նաեւ սպաննուածներուն:

Միւս կողմէ՝ Մոսկուայի հետ տեղի ունենալիք բանակցութիւններուն համար կազմուեցան յատուկ ու տարբեր յանձնախումբեր՝ առ ի նախապատրաստութիւն:

Մոսկուայի հակազդեցութիւնը չուշացաւ: Խ. զօրքեր զօրաշարժի ենթարկուեցան եւ ռազմագիտական փորձեր կատարելու ձեռնարկեցին, Լիթուանիոյ հարաւային սահմաններուն վրայ: Վարչապետ Ռիժքովի Լիթուանիոյ մաքսատան օրինական դրութիւնը եւ Խ.Միութեան ատոմական ուժի կայանները, եւ այլ ռազմագիտական կեդրոններ, հաստատութիւններ, մանաւանդ ցամաքի ու ծովային փոխադրութիւնները ապահով պահելու գծով, կիրարկած միջոցառումները՝ կացութիւնը անցնելով ատտիճանական մագլցումէ՝ նմանցուցին պատերազմական վիճակի, որ կարող է վերածուիլ երկարատեւ մաշումի պատերազմի:

Այսօր՝ Կորպաչէվ, որ կը դիմագրաւէ ներքին լուրջ դժուարութիւններ ու ընդդիմադրութիւն, կը գտնուի դժուարին երկընտրանքի մը առջեւ:

ա.- կամ տեղի կու տայ ու կը ճանչնայ Լիթուանիոյ անկախութեան որոշումը՝ իբր կատարուած, անդառնալի ու անողոք իրականութիւն, կնքելով Լիթուանիոյ հետ տնտեսական նպաստաւոր համաձայնութիւններ՝ ընդառաջ երթալով աւելի ահաւոր բարդութիւններու: Որքան՝ անկախութեան պահանջով արդէն ոտքի ելած Պալթեան միւս հանրապետութիւնները, նոյնքան՝ արեւմտեան Ուքրանիան, Վրաստանը, մինչեւ արդէն խլրտող թուրանական ու թուրքմէն ծայրայեղ ժողովուրդները, մեծ ուշադրութեամբ կը սպասեն Լիթուանիոյ հարցին վախճանը, դրական կամ ժխտական՝ ըստ այնմ դիրքորոշուելու համար:

Սխալ կամ անքաղձալի վերջ մը սոյն հարցին՝ կրնայ ո՛չ միայն վտանգել փերեսթրոյքան, ու անոր կողմնակիցները, այլեւ փլուզումի տանիլ ամբողջ Խ.Միութեան կառոյցը, առանց մտահան ընելու այն վտանգը, որ այս պարագային կրնայ սպառնալ արեւելեան Եւրոպայի շրջագիծին մէջ ապրող 25 միլիոն ռուսերուն:

Ասոր համար չէ՞ր որ Ծըվարնածէ, Մարտ 7-ին աՀազանգային ազդարարութիւն կ'ուղղէր արեւմուտքին, ուր յատակ ակնարկութիւն կար Խ. Միութեան փլուզումի վտանգներուն ու անցուդարձերուն:

բ.- կամ՝ դիմել երկարապատում բանակցութիւններու եւ ձըգձըգումի քաղաքականութեան՝ ժամանակ շահելու նպատակով, որուն հետեւանքները անորոշ են, եւ կրնան, երկար տարողութեան վրայ, աւելի արմատական դարձնել, ո՛չ միայն Լիթուանիան, այլեւ՝ բոլոր անկախութիւն փնտրող հանրապետութիւնները:

Ամէն պարագայի, անհաւանական կը թուի բիրտ ուժի գործածութիւնը՝ փերեսթրոյքայի վարկով մտահոգ Կորպաչէւի մը կողմէ, որ, անցեալ Դեկտեմբերին Մալթայի գագաթին, Պուշի հետ, յանձնառու եղած էր ուժի չդիմել ո՛չ Խ.Միութեան սահմաններէն ներս, ո՛չ ալ դուրսը. Յանձնարարութիւն զոր վերջերս կրկնուեցաւ Ռիժքովի բերնով:

Նուազ ուշագրաւ չէ, Ուաշինկթընի ձեռնպահութիւնը եւ սպասումի քաղաքականութիւնը, քօղարկուած սպառնալիքներով ու ճնշումներով համեմուած: Միւս կողմէ տակաւին անցեալ 15 Մարտին Մոսկուայի հետ դիւանագիտական կապեր հաստատուած Վաթիքանը՝ անտարբեր չէ հարցին վտանգաւոր զարգացումին եւ որ խօսք ունի ըսելիք:

Խորհրդային հասարակաց շուկայի մը ստեղծումը, Եւրոպական Հասարակաց Շուկայի տիպով, կոչուած ընկերա-տնտեսական հարցերը դարմանելու, պիտի կարենա՞յ հանդարտեցնել կիրքերը, եւ ժամանակի մը համար համերաշխութիւն ստեղծել՝ սպասելով աւելի իրատես ու առողջ 15 հանրապետութիւններու նոր միութեան ուրուագծի մը յայտնուիլը՝ քաղաքական մշուշապատ հորիզոնին վրայ:

Նորայր Գարատանեան

Մելգոնեան Եղբայրներու Անմահ Յիշատակին Նուիրուած Հանդիսութիւն Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան Մէջ

«Ես այս դպրոցը պիտի բանամ ազգիս վրէժը լուծելու համար»

Ս. Յովհաննու Կարապետի տօնը Մելգոնեանցիներու մեծ ընտանիքին համար ունի իւրայատուկ խորհուրդ եւ բազմապիսի նշանակութիւն:

Ազգային մեծ բարերարներ Աղա Գրիգոր եւ Աղա Կարապետ Մելգոնեաններու մտայղացումով, բոլորանուէր նուիրատուութեամբ եւ ներհուն նախաձեռնութեամբ կառուցուած այս Հաստատութիւնը երկարամեայ տարիներու քայլընթացով իր ամրակուռ տեղը ստեղծած է մեր ժողովուրդի նոր սերունդի հայաշունչ դաստիարակման, անոր ազգային հոգեւոր գանձարանի արժէքները փոխանցելու եւ հայու ոգին կերտելու համազգային առաջնահերթ գործին մէջ, յաւերժօրէն անմահացնելով ազգային մեծ բարերարներու գործը:

Հայ ժողովուրդի դժնդակ օրերուն հայ պարման պարմանուհիներուն ֆիզիքական բնաջնջումէ փրկելու նպատակով իր գոյութիւնը ի գործ դրած այս Հաստատութիւնը, այսօր նորակառոյց, արդիական պայմաններով օժտուած, իր դռները բացած է աշխարհասփիւռ հայութեան՝ փրկելու իր մայր հողէն հեռու ապրող հայ նոր սերունդը, սպառնացող սպիտակ բնաջնջումէն:

Տարիներու ընթացքին նորանոր հրամայականներու դիմաց առաւել եւս կը խորանայ եւ կը բազմապատկուի Մելգոնեան եղբայրներու կատարած գործին մեծութիւնը, եւ աւելի խոր յարգանքով ու ակնածանքով կը խոնարհեցնէ բոլորս անոնց խնկալի սո՜ւրբ յիշատակին առջեւ:

13 Յունուար 1990-ին, երեկոյեան, ազգային մեծ բարերարներ Մելգոնեան եղբայրներու դամբանին առջեւ պաշտամունք կատարուեցաւ երգեցողութեամբ Հաստատութեան քառաձայն երգչախումբին, որու ընթացքին սան-սանուհիներու եւ նախկին Մելգոնեանցիներու կողմէ յաւէտ երախտագիտութեան ծաղկեփունջեր զետեղուեցան:

Ապա ներկաները բարձրացան հանդիսասրահ: Հանդիսութեան բացումը կատարեց Հաստատութեան երգչախումբը, Հ.Բ.Ը.Միութեան եւ Մ.Կ.Հաստատութեան քայլերգներով: Օրուան բանախօս էր Օրդ.Ա. Փափազեան: Աշակերտութիւնը հաղորդուեցաւ Տէր Վազգէն Աւագ Քհն. Սանտրունիի կողմէ:

Օրուան ազգային խորհուրդով հաղորդուած, Մելգոնեանցիներու մեծ ընտանիքին համար անգամ մը եւս հզօրացաւ եւ ամրապնդուեցաւ գիտակցութիւնը այս կրթօճախի առաքելութեան, միաժամանակ որպէս հայ մեր առջեւ դրուած մեծ հրամայականը եւ գոյապայքարի պատասխանատուութիւնը մեր հայրենիքի եւ ժողովուրդի այսքան դժուար եւ ճակատագրական օրերուն:

Վիոլէթ Նալչաճեան
Նիկոսիա
22 Յունուար 1990

Յաւակցութիւն

Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան եւ Թէքէեան Մշակ. Միութեան հարաւ Ամերիկայի Շրջ.-Վարչութիւնները, ինչպէս նաեւ «Սարտարապատ»-ի պաշտօնաթերթի խմբագրութիւնը՝ իրենց խորազգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Մուշեան ընտանիքին եւ ընտանեկան պարագաներուն, Հոգշ. Տ. Յարութիւն Ծ. Վրդ. Մուշեանի մահուան տխուր առիթով:

Ռ.Ա.Կ. հարաւ Ամերիկայի Շրջ. Վարչութիւն
Թ.Մ.Մ. հարաւ Ամերիկայի Շրջ.Վարչութիւն
«Սարտարապատ»-ի խմբագրութիւն

Հարցազրոյց Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Ատենապետին Հետ

Մեր անցեալ 28/2 - 7/8, 1990 թիւով, «ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ Աւանդը՝ Հայ Երիտասարդութեան» խորագրին տակ՝ խօսած էինք Մ.Մանուկեանի 1988 տարուան, 30 շրջանաւարտներու Մայր Հայրենիք ճամբորդութեան մասին, գլխաւորութեամբ Պրն.Վահրամ Հայրապետեանի, որուն հետ ունեցանք հետեւեալ հարցազրոյցը:

Սարտարապատ. Պրն.Հայրապետեան պաշտօնաթերթ «Սարտարապատ»ի խմբագրութեան անունով կը շնորհաւորենք ձեզ եւ ձեր գլխաւորած խումբին յաջող առաքելութիւնը աղիտահար հայրենիքի մէջ: Կրնայինք ըսել մեր ընթերցողներուն համար թէ՝ ի՞նչ նպատակ կը հետապնդէիք ձեր այս առաքելութիւնը ստանձնելով, մանաւանդ՝ երբ ձեզի վստահուեցաւ գլխաւորել 1988 տարեշրջանի շրջանաւարտներու խումբը եւ կազմակերպել հայրենիքի մէջ անոր կեցութիւնը, այցելութիւնը եւ հանդիպումները:

Վ. Հայրապետեան. Շնորհակալ եմ ձեր ազնիւ խօսքին համար: Երբ ինծի վստահեցան սոյն առաքելութիւնը, սիրով ընդառաջեցի եւ ընդունեցի ստանձնել սոյն պարտականութիւնը՝ խոր գիտակցութեամբը անոր ծանրութեան: Բայց եւ այնպէս խանդավառ էի գլխաւորել խումբ մը 80 շրջանաւարտ-շրջանաւարտուհիներու մեր Մարի Մանուկեան Կրթ. Հաստատութեան, որ արդէն պերճախօս կերպով ու փաստօրէն ցուցաբերած էր հայրենասիրական զոհողութեան բարձր ոգի՝ նուիրելով իր լումաները աղիտահար հայրենիքի օգնութեան նպատակին:

Սարտարապատ. Դուք քանիցս եւ այլ առիթներով գտնուած էք Մայր Հայրենիք եւ հոնկէ բերած էք գեղեցիկ ու յուզիչ ապրումներ: Բայց եւ այնպէս այս անգամ հայրենիք ձեր այցելութեան բնոյթն, բովանդակութիւնը եւ շարժառիթը տարբեր էին: Ձեր առաքելութիւնը տուա՞ւ ձեզի հոգեկան բաւարարութիւն:

Վ.Հայրապետեան. Այո՛ այս վերջին այցելութիւնս շատ կը տարբերի առաջիններէն, որովհետեւ երբեք հայրենիքը այսքան վիրաւոր եւ այսքան դժնդակ պայմաններու մէջ չէի տեսած: Երբ կը մտաբերեմ հարիւր հազարաւոր մեր անպատսպար քոյր եղբայրներուն, մեր հազարաւոր այրիներուն ու որբերուն վիճակը, որոնց գեղեցիկ ու գրաւիչ աչքերուն մէջ կարդացի խոր տխրութիւն, վախ ու անապահովութիւն եւ համոզուեցայ թէ՝ հայ սփիւռքը մեծ, շատ մեծ պատասխանատուութիւն ունի, այդ տխրութիւնը մեղմելու եւ վախի ու անապահովութեան զգացումները վերացնելու գծով, որպէսզի այդ որբերը մեծնան հոգեկան, ֆիզիքական ու նիւթական ապահովութեան լաւագոյն մթնոլորտի մէջ, եւ դառնան առողջ պատանիներ եւ ապագայի համար վստահելի ղեկավարներ:

Սարտարապատ. Ի՞նչ ընդունելութիւն գտաք հայրենի պատասխանատուներու թէ՛ ժողովուրդին մօտ, եւ ի՞նչ էր ձեր այսպէս հաստատած շփումներուն արդիւնքը:

Վ.Հայրապետեան. Ջերմ, շատ ջերմ էր ընդունելութիւնը ըլլայ հայրենի պատասխանատուներուն, ըլլայ հայրենի մեր քոյր եղբայրներուն, որոնք հազիւ թէ իմացան թէ՛ սփիւռքի հարաւ Ամերիկայի գաղութէն եկած ենք՝ զարմացած հարց տուին թէ՝ 16000 քլմ. հեռաւորութենէ եկած ենք զիրե՞նք այցելելու:
Մենք գլխաւորաբար այցելեցինք հիւանդանոցներ, որբանոց եւ մանկապարտէզներ, ուր մեր երիտասարդութիւնը հաղորդութիւն ունեցաւ հայրենի ժողովուրդին ցաւերուն ու ողբերգութեան հետ: Անշուշտ այցելեցինք նաեւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը, որ հայրական սիրով ու գուրգուրանքով շրջապատեց մեր շրջանաւարտները եւ անոնց հետ պարզ ու մտերմիկ խօսակցութիւն ունեցաւ հայերէն լեզուով անշուշտ եւ նկարուեցաւ իրենց հետ:
Նոյնպէս ջերմ ընդունելութիւնը նախագահ՝ Կարլէն Դալլաքեանի յուզիչ ու տպաւորիչ էր:
Հանդիպեցանք նախագահ Լուիզ Մանուկեան Սիմոնի, որ 7 Դեկտեմբերի երկրաշարժէն ի վեր յաճախ կը գտնուի աղիտեալ Հայրենիքի մէջ, ուր տեղւոյն վրայ անձամբ ու մօտէն կը հետեւի վերակառուցումի աշխատանքներուն, կը ղեկավարէ Հ.Բ.Ը.Մ.-ի եւ այլ միութիւններու գործերը, կը հաստատէ պատշաճ շփումներ ու կը կատարէ դիտողութիւններ եւ կը հայթայթէ անհրաժեշտ օգնութիւնները առանց յոգնութեան կամ վհատութեան:
Հանդիպեցանք նաեւ մեծն Շարլ Ազնաւուրին, որ մեզ այցելեց պանդոկին մէջ:
Այցելեցինք խոր Վիրապը, որուն վերեւ գտնուող եկեղեցւոյ մէջ 80 շրջանաւարտները եւ ես խոստովանանք ըրինք եւ Ս. Հաղորդութիւն ստացանք: Ճշմարիտ Մկրտութիւն մըն էր՝ բոլորիս համար կենսական ու խորիմաստ:

Սարտարապատ. Որո՞նք են այն երեւոյթները զորս յատկանշական կրնաք նկատել, եւ ի՞նչ են այն դէպքերը որ ձեզ խորապէս տպաւորեցին, կամ հպարտութեան զգացումներ արթնցուցին ձեր մէջ:

**Վ.Հայրապետեան. Պէտք է արդարօրէն խոստովանիլ, որ մեր ժողովուրդը հպարտ ժողովուրդ է եւ յուսահատիլ չի գիտեր: Հակառակ այն տպաւորութեան, կանխօրօք կազմուած, հայրենիք չճամբորդած, թէ՝ մեր ժողովուրդը պիտի գտնենք ընկճուած եւ յուսահատութեան անձնատուր, մենք գտանք առողջ եւ ապրելու անտեղիտալի կամքով տոգորուած հայութիւն մը, զուարճախօս ու կեանքը լաւատեսութեամբ դիմակալող: Հանդիպեցանք նաեւ ամուսնութիւններու: Սակայն եւ այնպէս ինչ որ խորապէս տպաւորեց զիս եւ խումբը՝ անկասկած, այն հզօր կամքն ու վճռակամութիւնն էր որ տեսանք յանձին Լենինականի, Շիրակացի 127 թիւ 11 մանկապարտէզի տնօրէնուհիին: Վարիչ Տիկ. Լենա Հովհաննէսեանի որուն ամբողջ ընտանիքը զոհ գացած է եղեռնագործ երկրաշարժին, ինքը եւս վիրաւոր օրինակելի քաջութեամբ կը շարունակէ իր կեանքը...
Ինչ որ հպարտութիւն պատճառեց անշուշտ մեր երիտասարդութիւնն էր որ յուզուած, գիտակցելով հայրենի ժողովուրդին վիճակին, բացի այն նուէրներէն որ բաժնեցին հոս ու հոն, երբ այլեւս ուրիշ բան չէր մնացած տալու, իրենց վրայի շապիկը, վերարկուն, կօշիկները եւ այլ բաներն անգամ սրտի ակնբախ գոհունակութեամբ սկսան բաժնել, մեր ճանապարհին հանդիպած կարօտեալներուն:**

Սարտարապատ. ԱՄՆ-ի Բարեգործականը երկրաշարժի առաջին ժամերէն իսկ զօրաշարժի ենթարկելով ինքզինքը՝ կեդրոնական վարչութեան որոշումով օգնութեան փութաց Մայր Հայրենիքին: Բոլորս ալ գիտենք թէ՝ նախագահ Լուիզ Մանուկեան-Սիմոն գրեթէ անդադար Հայրենիք կ'այցելէ, եւ հանգիստ ու վայելք ձգած հոն կ'աշխատի անխոնջ կերպով եւ տեղւոյն վրայ կը կազմակերպէ ու կը ղեկավարէ օժանդակութեան աշխատանքները: Միւս կողմէ ԱՄՆ-ի Բարեգործականի երիտասարդութիւնը խումբ առ խումբ կ'երթան հայրենիք եւ հոն իրենց ամառուան արձակուրդը հայրենիքի ժողովուրդին կողքին աշխատելով կ'անցնեն:
Ի՞նչ է ձեր կարծիքը: Կը մտածէ՞ք դուք եւս Պուէնոս Այրէսի ՀԲԸՄ-ի վարչութեան նման առաջարկ մը ներկայացնել:

Վ.Հայրապետեան. Իսկապէս ամէն գնահատանքի խօսքերէն վեր է այն գործը, որ կը կատարէ մեր երիտասարդ ու կորովի նախագահը՝ Լուիզ Մանուկեան-Սիմոն՝ Հայրենիքի ցաւերը ամոքելու եւ վերաշինութեան աշխատանքներու գործօն մասնակցութեան գծով: Միայն հպարտութիւն կրցանք զգալ հայազգի Տիկինի մը նկատմամբ, որուն եզակի անձնուիրումը՝ Հայրենիքին՝ հազուագիւտ եւ օրինակելի է: Նմանապէս հպարտութիւն է այն ամէն ինչ՝ որ կը կատարէ Բարեգործականը սփիւռքի մէջ, թէ Հայրենի հողին վրայ՝ համաձայն Պողոս Նուպարի եւ Ալեք Մանուկեանի պատքամին: ԱՄՆ-ի մեր երիտասարդ գործունէութիւնը իսկապէս պատուաբեր է ամբողջ հայութեան համար: Անոր տուածը խօսք չէ, այլ՝ գործ: Ազնիւ, անշահախնդիր եւ օգտակար գործ՝ հայրենիքի վերաշինութեան ու ապագայ վերելքին համար: Ես անձնապէս համոզուած եմ մեր երիտասարդութեան նման առաջարկ ներկայացնելու մասին: Ինչ կը վերաբերի ամառնային արձակուրդը հայրենի հողին վրայ արդիւնաբեր դարձնելու հարցին, վասն հայրենիքին՝ պէտք է ընդունիլ թէ՝ նման յանձառութիւն մը յաջողցնելը՝ նիւթական հսկայ պիտոյք կ'ենթադրէ եւ դիւրին չէ տեղւոյս վարչութեան համար, մէկ օրէն միւսը, սոյն պիտոյքն մէջտեղ բերել: Կը մնայ պարագան երիտասարդներուն, որոնք կամաւորապէս ներկայանալու եւ ծախսերը անձնապէս հոգալու պատրաստակամութիւն ունին: Կարելիութիւն մը՝ որ միշտ կարելի է նկատի առնել: Ես լաւատես եմ եւ մեծ վստահութիւն ունիմ մեր երիտասարդութեան վրայ:

ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ. Վերջին հարցում մը: Ինչո՞ւ ընտրեցիք Բարեգործականը՝ ազգին ծառայելու համար:

**Վ.Հայրապետեան. Բարեգործականը կը գտնուի մարդասիրական ու բարեսիրական բարձր պատուանդանի վրայ: Ինծի համար, որ այլ միջավայրէ եկած եմ, ան սրբատեղի մըն է, որ ունի փառաւոր անցեալ մը՝ որուն շնորհիւ Մեծ Եղեռնէն ճողոպրած հարիւր հազարաւոր հայեր՝ մանուկներ, կիներ ու ծերեր փրկուած են այլասիրումի ճշմարիտ վտանգէ, բացի ստացած անգնահատելի բարիքներէն:
Այսօր եւս՝ Բարեգործականը, ըլլայ Հայրենիքի օգնութեան, անոր յետագայ վերելքին համար, Հայց.Եկեղեցիի ամրապնդման ու նաեւ Հայ Դատի եւ հայապահպանման գծով, ամենէն հզօր համազգային կազմակերպութիւնն է, իր աւելի քան 80 հազար անդամներով ու հարիւր հազարաւոր համակիրներով: Գուցէ միակ հայ օճախը, որուն շարքերէն ներս կրնայ ծառայել ամբողջական նուիրումով ոեւէ հայ, առանց հատուածական, կուսակցական կամ յարանուանական խտրութեան:
Որքան փաստօրէն պերճախօս ապացոյց մըն է Բարեգործականի քայլերգը՝ անոր հետապնդած ազգային ուղիին ու վեհ նպատակներուն՝ ուր շեշտը դրուած է ազգային հպարտութեան, միութեան, համերաշխութեան, վերածնունդի ու վերաշինութեան հրամայականներուն վրայ:**

ՔԱՅԼԵՐԳ Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ
«ԱՒԵՏԻ՜Ս ՀԱՅԵՐ»
Խօսք՝ Վ.Մալէզեանի
Երաժշտ.՝Յ.Սինանեանի

Էջ 10

Բարեգործականի Քայլերգը (էջ 9-էն)

Աւետի՜ս, Հայեր, ա՛լ սուգը մէկդի,
Նոր արեւ ծագեց մեր ազգին վերեւ.
Հայութիւնն ամբողջ կուտայ ձեռք ձեռքի՝
Հայկական Միութեան դրօշին ներքեւ:

Հայեր, միանա՜նք մէկ սիրտ մէկ հոգի՝
Ազգաշինութեան վըսեմ գործին շուրջ,
Մոռնալով վէրքերն եւ ոխն երէկի,
Ժա՛մ է որ ըլլանք վաղուան աչալուրջ:

Հարուստ թէ աղքատ, անուս թէ գիտուն,
Երթանք կանգնելու օճախը կործան,
Երթանք հիմնելու դըպրոց, գործատուն,
Երթանք մըշակին տալ ցանք ու լծկան:

Եթէ ճիշդ է որ միութիւնն է միայն
Վերջին զօրութիւնն ազգիս քար ու քանդ,
Մէկ սիրտ մէկ հոգի՝ փութանք Միութեան
Սուրբ գործին բերել մեր ուխտն ու եռանդ:

Եւ դուն՝ ա՛լ մի լար թըշուառ Հայրենիք,
Քանզի հրաշքով Հայը միացաւ.
Քանզի վաղն ամէնքս՝ գոհ եւ երջանիկ՝
Միութեան փառքը պիտ՛ երգենք կարգաւ:

Հանգիստ Պոլսոյ Հայոց Պատրիարք Տէր Շնորհք Արքեպս.Գալուստեանի

Շնորհք Արքեպս. Գալուստեան վախճանած է 7 Մարտին Հայաստանի մէջ: Հրատարակութեան կու տանք Վեհափառ Հայրապետի հեռագիրը:

«Վշտահար սրտով այսու յայտնում ենք մեր Սուրբ Եկեղեցու նուիրապետական Աթոռներին, թեմակալ Առաջնորդներին եւ համայն մեր հաւատացեալ ժողովուրդին, որ Կոստանդնուպոլսոյ Սրբազան Պատրիարք Տէր Շնորհք Արքեպս. Մարտի 7-ին վաղ առաւօտեան ժամը մէկուկէսին իր հոգին աւանդեց Երեւանի Նորքի հիւանդանոցում:

Սրբազան Պատրիարք ժամանել էր Սուրբ Էջմիածին իբրեւ մեր ցանկալի հիւրը Մարտի 4-ի երեկոյեան, լաւագոյն տրամադրութիւնների մէջ: Իր ցանկութեամբ Մարտի 6-ի առաւօտեան պիտի մեկնէր դէպի Լենինական եւ Սպիտակ մխիթարական իր Հայրական խօսքը տանելու մեր աղէտեալ ժողովուրդին:

Առաւօտեան ժամը 8-ին Վեհարանի երկրորդ յարկից իջնելու պահին սայթաքելով մարմարեայ աստիճանների վրայ, գլորուել էր դէպի ներքեւ, ծանրօրէն վիրաւորուելով գլխից եւ թեւերից: Առաջին բժշկական օգնութիւնից յետոյ ժամը 11-ին փոխադրուեց Երեւանի Նորքի հիւանդանոցը, ուր տեղի ունեցաւ մասնագէտների խորհուրդ, գալով այն եզրակացութեան որ անհրաժեշտ է գանկի վրայ գործողութիւն կատարել:

Գործողութիւնը կատարուեց յաջողութեամբ, սակայն դրութիւնը մնաց եւ կէս գիշերից յետոյ հոգին աւանդեց քուն վիճակի մէջ:

Սուգի մէջ է Սուրբ Էջմիածինը եւ համայն մեր Եկեղեցին: Աղօթեցէք ի Տէր Հանգուցեալ, բոլորիս սիրեցեալ Եղբօր՝ Սրբազան Պատրիարքի, հոգւոյ լուսաւորութեան համար»:

7 Մարտ 1990

Վազգէն Ա.
Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Ստորեւ կու տանք Հոգելոյս Պատրիարք Հօր հակիրճ կենսագրականը:

Շնորհք Արքեպս. Գալուստեան
(1913—1990)

Ծնած է Եօզկատի գիւղերէն, Իյտէ եւ աւազանի անունով կոչուած Արշակ:

1915-ին կ'որբանայ հօրմէն եւ շրջան մը մօրը եւ քոյրերուն հետ ապրելէ ետք, 1922 Թուականին կը ղրկուի Թալասի որբանոցը: Մինչեւ 1927 Պէյրութի եւ Նազարէթի Ամերիկեան որբանոցներուն մէջ ուսանելէ ետք, նոյն տարին կ'ըղունի Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Վանքի Ժառանգաւորաց Վարժարանը: 1932-ին սարկաւագ՝ իսկ 1935-ին վարդապետ կը ձեռնադրուի վերակոչուելով Տէր Շնորհք:

Այնուհետեւ մինչեւ 1961, Պոլսոյ Հայոց Պատրիարք ընտրուիլը կը վարէ կրօնական ու վարչական զանազան պաշտօններ:

1941-45 Անթիլիասի Դպրեվանքին տեսուչ:

1945-48 Հոգեւոր հովիւ Լոնտոնի:

1948-55 նախ հովիւ Նիւ Ճըրզիի եւ ապա (1952-էն) Առաջնորդ Գալիֆորնիոյ:

1955-ին կը ձեռնադրուի Եպիսկոպոս եւ 1956-ին կը մեկնի Երուսաղէմ, ուր շրջանի մը համար կը ստանձնէ Լուսարարապետի պաշտօնը:

1961-ի Հոկտեմբերին կ'ընտրուի Պոլսոյ Հայոց Պատրիարք, ըլլալով 82-րդ պատրիարքը Պոլսոյ պատմական Աթոռին: Երջանկայիշատակ Շնորհք Պատրիարք եղաւ սրբակենցաղ հոգեւորական մը եւ քաջ հովիւ մը, որ երբեք չընկրկեցաւ, մանաւանդ Պատրիարքութեան տարիներուն, իր արջեւ ցցուած դժուարութիւններէն: Միւս կողմէ պէտք է յիշել, թէ ան եղաւ հեղինակը կրօնա-բարոյական բազմաթիւ յօդուածաշարքերու եւ հատորներու, որոնք ցոյց կու տան գրական իր անվիճելի շնորհքն ու ճաշակը:

Հոգելոյս Պատրիարք Հօր մարմինը պիտի փոխադրուի Պոլիս, ուր կը հասնի 15 Մարտին, իսկ օծման եւ թաղման կարգը պիտի կատարուի Մարտ 18-ի Կիրակի օր: Անոր կ'ընկերանայ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Դիւանապետ՝ Գերշ. Տէր Ներսէս Արքեպս. Պոզապալեան:

Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան Կը կազմեն Հ.Հ.Շ.-ի Անդամներ

Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի 14 Փետրուարի նստաշրջանին նպատակայարմար նկատուած է ամբողջացնել եւ թարմացնել նախագահութեան կազմը: Այսպէս, Նախագահութեան Նախագահի (Հրանդ Ոսկանեան) տեղակալ ընտրուած է Ռաֆայէլ Ղազարեան, իսկ նախագահութեան կազմին մէջ մտած են Լեւոն Տէր Պետրոսեան, Հրաչիկ Սիմոնեան եւ Ռոպերթ Քոչարեան: Բացի վերջինէն, առաջին երեքը անդամ են Հայոց Համազգային Շարժումի վարչութեան:

Գերագոյն Խորհուրդը միաձայնութեամբ անվաւեր հռչակած է Արցախը Ատրպէյճանի յանձնելու մասին Կովկասեան Պիւրոյի 5 Յուլիս 1921-ի որոշումը:

Նստաշրջանը քննարկած է նաեւ 'Պաքուի եւ Ատրպէյճանի այլ շրջաններուն մէջ կատարուած հակահայ բռնկումները եւ սպանութիւնները եւ անոնց հետեւանքով շրջանին մէջ կացութեան սրման հարցը, եւ առած է համապատասխան որոշում:

Կարդացուած է նաեւ Կեդրոնական կառավարութեան վարչապետ Ռիժքովի հեռագիրը՝ ուղղուած Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդին եւ Նախարարաց Խորհուրդին, «Նայիրիտ» ձգախէժի գործարանին աշխատանքները վերսկսելու համար: Նախարարաց Խորհուրդը այս հարցը ուսումնասիրելէ ետք, զեկուցում պիտի տայ նախագահութեան Խորհուրդին:

Պատրաստուած է կոչ մը, ուղղուած Խ.Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին, պահանջելով անյետաձգելի միջոցներու ձեռնարկումը՝ Շահումեանի եւ Գետաշէնի ենթաշրջանի հայկական գիւղերու ազգաբնակչութեան տեղահանումը կասեցնելու եւ անոնց անվտանգութիւնը ապահովելու համար:

Կարդացուած է Հայաստանի օդաչուներու հաւաքին բանաձեւը, դէպի Արցախ, Շահումեան եւ Գետաշէնի շրջաններու հայկական գիւղերը օդանաւերու եւ ուղղաթիռներու կանոնաւոր երթեւեկը վերականգնելու եւ անոնց անվտանգութիւնը ապահովելու մասին: Նախարարաց Խորհուրդին յանձնարարուած է միջոցներ ձեռք առնել այդ ուղղութեամբ:

Հոգեհանգիստ

Շաբաթ, 24 Մարտին, ժամը 17-ին, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Ս.Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ՝

Տոքթ. Լուիս Խէկալեանի

մահուան Ա.տարելիցին առիթով:

Ներկայս կը ծանուցանենք ի գիտութիւն մեր ազգականներուն ու բարեկամներուն:

Քոյրը՝ Նէլլի Խէկալեան Եուսէֆեան
Փեսան՝ Սուրէն Եուսէֆեան եւ զաւակները

Երուանդ Ազատեանի Խօսքը՝ Յանուն ՌԱԿ Արեւելեան Շրջանի Շրջանային Վարչութեան

Ստորեւ տպուած ճառը Երուանդ Ազատեան խօսած է Տիթրոյթի մէջ կայացած հանդիսութեան մը ընթացքին, Հ.Յ.Դ.ի հիմնադրութեան 100 ամեակի ծիրէն ներս:

Շաբաթ, Փետրուար 17, 1990

Իմ այս ելոյթը, իր բնոյթով արտասովոր երեւոյթ մը կրնայ թուիլ ոմանց, սակայն, մեր Մայր երկիրն ու ամբողջ ժողովուրդը կ'ապրին արտասովոր ժամանակներու մէջ եւ անդոհալից դէպքերու նախօրէին: Պատմական հրամայական մը, իր անյեղլի ուժով, մեզ կը մօտեցնէ իրարու եւ մեզ կը զօդէ միասնական հզօր կամքով:

Այսօր արդէն ժամանակավրէպ դարձած են անցեալի վէճերն ու ներկուսակցական տարակարծութիւնները, որովհետեւ նժարի մէջ կը գտնուի մեր հայրենիքին ճակատագիրը: Եթէ այսօր կ'ուզենք յետադարձ ակնարկ մը նետել անցեալի վրայ՝ միայն ներշնչուելո'ւ համար է անոր դիւցազնական դրուագներէն եւ գաղափարական այն հանգամանքներէն որոնք հայ ժողովուրդը կը տանին դէպի միասնութիւն եւ դէպի ամբողջացում: Այդ դրուագներէն մէկն է, անկասկած, Դաշնակցութեան հիմնադրութիւնը ասկէ ճիշդ 100 տարիներ առաջ՝ իբրեւ Հայ Յեղափոխականների' Դաշնակցութիւն՝ իրեն համար առաջին առաքելութիւն դաւանելով համախմբումը ժամանակի բոլոր յեղափոխական կազմակերպութիւններուն. որովհետեւ, Դաշնակցութեան լուսամիտ հիմնադիրները հայ ժողովուրդի մարտունակ ոգիին յաղթանակը կը տեսնէին անոր յեղափոխական բոլոր ուժերու միասնական կամքին մէջ:

Երբ գոյութեան կոչուեցաւ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը՝ արդէն քաղաքական եռուն գործունէութեան շրջան մը կ'ապրէին Արմենականները ու Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը: Հակառակ մեր ժողովուրդին մէջ տիրող կարծիքին՝ այդ կուսակցութիւնները միասնականութեան սրտառուչ օրինակներ տուին մեր գոյամարտի ամբողջ տեւողութեան, Վանի զոյգ ինքնապաշտպանութեանց, Մուսա Տաղի հերոսամարտի օրերուն թէ Սարդարապատի դիւցազնական խոյանքներու ընթացքին: Եւ այսօր այդ կազմակերպութիւնները միեւնոյն միասնականութեամբ կը մօտենան մեր հայրենիքի ճգնաժամով յառաջացած կացութեան: Մեր կուսակցութիւնները կենդանի արտայայտութիւնն են մեր ժողովուրդի պատմական յիշողութեան, քաղաքական արի գիտակցութեան եւ վաղուան առաքելութեան կոչումին:

Կուսակցութեան մը պատկանիլը գաղափարական անխախտ յանձնառութիւն մը կ'ենթադրէ՝ հայրենիքի իրականութեան, անոր հողի ամբողջականութեան եւ հայկական իրաւազրկուած դատին նկատմամբ: Բնականաբար ամէն հայ անհատ պարտք մը ունի այդ նուիրականութեանց հանդէպ, բայց գաղափարական մարդուն յանձնառութիւնը աւելի խորունկ է, աւելի ամուր է եւ յաւիտենական:

Այդ յանձնառութիւնը կտա'կն է յեղափոխութեան այն ռահվիրաներուն որոնք հայ ազատագրութեան արիւնոտ այլ լուսաճաճանչ ճանապարհը ակօսեցին պատմութեան ու բռնութեան խաւարին մէջ՝ կոչուին անոնք Ստեփան Զօրեան, Քրիստափոր Միքայէլեան, Սիմոն Զաւարեան, Մկրտիչ Թէրլեմէզեան, Նազար Բեկ, Փարամազ, Եկարեան, Տամատեան թէ արիազարմ Անդրանիկ: Անոնցմարմնեղէն գոյութեան դադարումէն ետք, այսօր անոնց ոգին կ'ապրի մեր մէջ ու կը կենսաւորէ մեր այսօրուան պայքարը, որ կը շարունակէ մղուիլ Արցախի, Սումկայիթի, Պաքուի, Շահումեանի, Գետաշէնի եւ այլ մարտադաշտերու վրայ:

Ոգեկոչելով Դաշնակցութեան հիմնադրութեան 100-ամեակը՝ հայկական ազատամարտի ամբողջ դար մը վերստին կենդանութիւն կ'առնէ մեր առօրեային մէջ: Այսօր պատմութիւնը կարծէք կը վերադառնայ մեզի, եւ՝ յոյսի, մարտնչումի եւ կործանման ուրուականները դարձեալ կը միախառնուին իրարու:

Յստակօրէն կարենալ տեսնելու համար վաղուան մեր ճանապարհը՝ մենք պէտք է զրահուինք մեր ազատամարտիկներու ոգիով, զանոնք կրենք մեր մէջ եւ անոնց հեղուած արեան ուխտով շարունակենք մեր պայքարը:

Երէկ մեր պահանջը Թրքահայաստանի հողերն էին, մեր երազը՝ Ղարաբաղն ու Նախիջեւանը. սակայն այսօր Ազերի Թուրքին արիւնռուշտ բազուկը կը սեղմէ մեր Մայր երկրին պարանոցը ու մեր երազը կը խեղդէ մեր իսկ կոկորդներուն մէջ: Անստոյգ ժամանակներու մէջ կ'ապրինք ու յանկարծ կարծէք լքուած ենք մեր բարեկամներէն: Եւ խորունկ ներհայեցողութեամբ պէտք է կրկին դուրս բերենք մեր ժողովուրդի ներքին հզօր ուժականութիւնը եւ պայքարինք՝ ի պաշտպանութիւն Հայաստանի նուիրական հողին, ի խնդիր Ղարաբաղի յափշտակուած նշխարին եւ Արեւմտահայաստանի բզկտուած դատին:

Մեր յեղափոխութեան հերոսները վերէն մեզ կը դիտեն այս պահուն, որ կիսատ չթողունք իրենց երազը, մոռացութեան չմատնենք իրենց յիշատակը եւ անտէր չթողունք իրենց կտակը, դառնալով մէկ միասնական ժողովուրդ՝ մէկ ու ամբողջական հայրենիքի շուրջ: Այսինքն՝ Թէքէեանի բնորոշած «փոշի ազգը» վերածենք ժայռի...

Մենք անոնց կտակը շարունակելու պատիւն պիտի արժանանանք միայն միասնականութեամբ, մեր բազուկները իրարու մօտեցնելով, մեր սիրտերու արեան մէջ հաղորդակցութիւն ստեղծելով, մեր շարքերը խտացնելով ու թշնամիին դիմաց իբրեւ ամրակուռ բերդ կանգնելով:

Ոչ մէկ անձ եւ ոչ մէկ խումբ կրնայ յաւակնութիւնը սնուցանել թէ առանձինն ունի հայ ժողովուրդի փրկութեան կախարդական ուժը: Միայն ամբողջական շարքերով, համազգային կամքով եւ ամբողջական զօրաշարժով՝ կրնանք պաշտպանել մեր հողն ու դատը:

Մեր բոլոր տօնախմբութիւնները իմաստ կը զգենուն միայն այն պահուն երբ անոնք կը համախմբեն ամբողջ հայ ժողովուրդը եւ զայն կը մղեն վաղուան միացեալ գուպարին:

Այս է որ կը պահանջեն մեզմէ մեր գոյապայքարի կերտիչները եւ այս է որ մեզ արժանի պիտի դարձնէ իրաւ հայու վսեմ կոչումին:

Յանուն Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան բոլոր ընկերներուն այս ուխտով ալ կու գանք խոնարհիլ մեր յեղափոխութեան բոլոր կերտիչներու յիշատակին:

ՌԱԿ Հայ Իրաւանց Խորհուրդի Պատուիրակութիւնը Ընդունուեցաւ Գանատայի Արտաքին Գործոց Նախարարի Տեղակալ՝ Պրն. Ժաք Ռուայի Կողմէ

Չորեքշաբթի Յունուար 31-ի առաւօտուն, Գանատայի Արտաքին Գործերու փոխ-նախարար, Եւրոպական Յարաբերութիւններու Բաժնի վարիչ՝ պրն. Ժաք Ռուա, Օթթաուայի իր պաշտօնատեղիին մէջ ընդունեց Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան Հայ Իրաւանց Խորհուրդը ներկայացնող պատուիրակութիւն մը, որ յատկապէս Գանատայի մայրաքաղաքը ժամանած էր մասնաւոր ժամադրութեամբ, տեսակցելու համար Նախարարին հետ:

Ինչպէս մեր 24 Յունուարի թիւով հաղորդած էինք, Գանատայի Հայոց Առաջնորդութեան, Արցախի օգնութեան հասնելու համար հանգանակութեան կոչին առընթեր, Հայ Իրաւանց Խորհուրդը ձեռնարկած էր ստորագրութիւններ հաւաքելու արշաւի մը՝ որ կցեալ նամակով մը՝ ուղղուած Արտաքին Գործերու նախարար պրն. Ճօ Գլարքի, պիտի փոխանցուէր նախարարութեան: Ռ.Ա.Կ.-ի Եկարեան Մարմնի անդամները քանի մը օրուան ընթացքին, յաջողած էին հաւաքել մօտ 4000 ստորագրութիւններ, մինչ Նախարարի գրասենեակը պաշտօնապէս կը տեղեկացնէր Հայ Իրաւանց Խորհուրդին, որ պատրաստ էր ընդունելու պատուիրակութիւնը ու անոր ներկայացնելիք նամակներն ու ստորագրութեան ցանկերը:

Պատուիրակութեան մաս կը կազմէին՝ ընկ. Հայկ Նազգաշեան՝ յանուն Կուսակցութեանս Կեդրոնին, ընկ. Սահակ Թօփալեան՝ որպէս Հայ Իրաւանց Խորհուրդի Մոնթրէալի Ատենապետ եւ պրն. Լեւոն Գործեան՝ «Թէքէեան»ի անունով: Իրենց կ'ընկերանար յանուն երիտասարդութեան՝ պրն. Ռէյմոն Մարտինեան:

Մէկ ժամ տեւող սիրալիր տեսակցութեան ընթացքին, Նախարարի տեղակալ պրն. Ռուա մասնաւոր հետաքրքրութեամբ ուսումնասիրեց Հայ Իրաւանց Խորհուրդի նամակը, եւ յաւելեալ տեղեկութիւններ խնդրեց Արցախի պատմութեան, ներկայի կացութեան եւ Արցախի հայութեան արդար պահանջներուն մասին: Պատուիրակութեան անդամները լայն բացատրութիւններ տուին պրն. Ռուային, որ տեսակցութեան վերջաւորութեան յայտնեց իր բաւարարուած ըլլալը: Ան խոստացաւ նախարարութեան անմիջական օրակարգին վրայ ունենալ այս հարցը, համաձայն նամակին մէջ Հայ Իրաւանց Խորհուրդի Գանատական կառավարութեան ներկայացուցած՝ չորս կէտերէ բաղկացեալ պահանջներուն:

Նախարարի տեղակալը թելադրեց, որ Հայ Իրաւանց Խորհուրդը այս առընչութեամբ շարունակական կապ պահէ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան գրասենեակին հետ:

Հոգեհանգիստ

Շաբաթ, 24 Մարտին, ժամը 17-ին, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Ս.Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ՝

Ռեբեկա Եուսէֆեանի

մահուան 5-րդ տարելիցին առիթով:

Ներկայս կը ծանուցանենք ի գիտութիւն մեր ազգականներուն ու բարեկամներուն:

Զաւակները՝ Յովսէփ, Սուրէն եւ Արշակ
Դուստրերը՝ Ալիս Եուսէֆեան Գասպարեան,
Եւա Եուսէֆեան Շահինեան ու թոռներ

Մայր Սփիւռք Լիբանան

Անկայուն Զինադուլ

__Մահեր Մեր Շրջանակէն__

«Նոր Օր»

Անկայուն զինադուլ մը կը տիրէ արեւելեան շրջաններուն մէջ, որ մերթ ընդ մերթ կ'ընդհատուի Էշրէֆիէի, Քարանթինայի, Տորայի, Տըքուէնիի եւ Նապաայի շրջաններուն մէջ լսուող հրացանաձգութեամբ եւ ռումբի պայթիւններով: Այս զինադուլը, ըստ լաւատեղեակ աղբիւրներու, պարզապէս առիթ մըն է կողմերուն համար վերադասաւորելու իրենց ուժերը: Նման եզրակացութեան մը կը յանգին քաղաքական դէտերը, որովհետեւ թէ Զօր. Աուն եւ թէ Սամիր Ժաաժաա իրերամերժ յայտարարութիւններ կը կատարեն եւ կը կարծրացնեն իրենց դիրքը:

Օրինակ, Սամիր Ժաաժաա, անակնկալօրէն Փարիզ մեկնելէ եւ փաղանգաւորելու կուսակցապետ Ժորժ Սաատէի հետ տեսնուելէ ետք, անմիջապէս վերադարձաւ Պէյրութ եւ «Լիբանանի Ձայն»էն յայտարարեց. «*Կողմերէն ոչ մէկը ի վիճակի է իշխելու միւսին վրայ կամ բնաջինջ ընելու զայն*»: Ասիկա պատասխանն մըն էր Աունի այն պահանջին որ «Լիբանանեան Ուժեր»ը պէտք է լուծարքի ենթարկեն իրենք զիրենք եւ զինեալները մտնեն բանակի շարքերէն ներս:

Այս իրավիճակի լոյսին տակ, Լիբանանեան «Ան-Նահար» օրաթերթը կը յայտնէ թէ այլեւս դժուար է երկխօսութեամբ համաձայնութիւն մը կողմերուն միջեւ: Աուն չի հանդուրժեր զինեալ խմբակներու գոյութիւնը, օրինական բանակի ներկայութեան, իսկ Ժաաժաա կը մերժէ յանձնուիլ ու կը պատրաստուի մեծ ճակատումի մը:

Այս ճակատումը, զոր կ'ուզեն կանխել մարոնիթ միջնորդները՝ մեծ մասամբ կղերականներ, հաւանաբար տեղի ունենայ Էշրէֆիէի ճակատին վրայ: «Լիբանանեան Ուժեր»ը, Էշրէֆիէի նեղ փողոցներուն մէջ փորած են խրամատներ, անցքերը փակած աւազատոպրակներով եւ ականած շրջակայքը: Այս բոլորը, որպէսզի նաւահանգիստն ու Քարանթինայի իրենց զինուորական կեդրոնատեղին չանցնի Աունի բանակայիններու տիրապետութեան տակ: Տասնեակ հազարաւոր հայեր կ'ապրին Էշրէֆիէի մէջ:

Ըստ «Ան Նահար» օրաթերթին, Ժաաժաա նամակ մը ղրկած է Փարիզ գտնուող Լիբանանցի երեսփոխաններուն եւ իր վերջնական դիրքը պիտի ճշդէ Թաէֆի համաձայնագիրին, նախագահ Հըրաուիին եւ Աունի հանդէպ պատասխանը ստանալէ ետք:

Սակայն, Ռէմոն Էտտէ արդէն ճշդած է իր կեցուածքը եւ յայտնած. «*Միլիսներու գոյութեան պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ քաթաէպներու վրայ, որովհետեւ Լիբանանեան Ուժերը «քաթաէպ» ծնունդ ունին: Անոնք զէնք կը ստանան Իսրայէլէն եւ Իրաքէն: Լիբանանեան բանակը ունի 250 հրասայլ, բերուած Իրաքէն, Ֆրանսայէն եւ Ամերիկայէն: Այս կը նշանակէ թէ Իրաք հրասայլեր տուած է թէ Լիբանանեան բանակին եւ թէ Ժաաժաաին, ինչ որ խոշոր սխալ մըն է: Եթէ պէտք է ընտրութիւն մը կատարել Աունի եւ Ժաաժաաի միջեւ ես Աունի կողմն եմ սակայն չեմ ընդունիր որ բանակը կրակէ քաղաքացիներուն վրայ, նոյնիսկ եթէ Ժաաժաաի ուժերը պահուըտէին փողոցներուն մէջ: Բանակին պարտականութիւնն է պաշտպանել քաղաքացիներու կեանքը, իսկ Լիբանանեան Ուժերը կ'ուզեն այսպիսով բանակին վրայ բեռցընել քաղաքացիներու սպանութիւնը:*

Հայկական գետնի վրայ.

Մեր ընկերներէն մէկը որ յաջողած է հեռաձայնային կապ հաստատել «Զարթօնք»-ի խմբագրութեան հետ, յաջողած է քաղել հետեւեալ տեղեկութիւնները.

- Ռումբ մը ինկած է ընկ. Գրիգոր Քէհէեանի տան վրայ (Ռաուատա), պատճառ դառնալով իր աղջկան եւ տղուն նահատակութեան: Մինչ ընկ. Քէհէեան կը գտնուի հիւանդանոց, իր աղջիկը՝ 23 տարեկան, իսկ տղան՝ 19 տարեկան արդէն մահացած են:
- Կոյր ռմբակոծումները, որոնք ընդգրկած են նաեւ Ժողովրդային Տուներու շրջակայքը -Մեսեքէն- պատճառած են նիւթական ծանր վնասներ: Ռումբէ մը մահացած է ընկ. *Աւետիս Տալտալեան:*
- *Վարդան Գնդունի,* հայրը՝ բեմադրիչ եւ դերասան Յարութիւն Գնդունիի, վիրաւորուելէ ետք փոխադրուած է հիւանդանոց եւ ապա հոգին աւանդած:
- Ռումբէ մը մահացած է նաեւ Հ.Բ.Ը.Մ.-ի Խալիլ Պատաուի դարմանատան պաշտօնեաներէն տիկին *Պէշպուշաքեան:*
- Սրտի տագնապով մահացած է նաեւ հասարակական ծանօթ գործիչ ընկ. *Վարդգէս Գարտաշեան:*

«Արմէնփրէս» անդրադառնալով վերջին 15 օրերու «ոճրային կռիւներին», կը յայտնէ թէ նախնական գնահատութեամբ, 40 հայեր զոհուած են եւ կը շարունակէ.- «*Նիւթական վնասները անգնահատելի են: Հարիւրաւոր հայ քաղաքացիների բնակարաններ, հայկական դպրոցական շէնքեր եւ եկեղեցիներ լրիւ քանդուած կամ լուրջ վնասուած են: Ժողովուրդը նիւթական եւ պարենային ծանր վիճակի մէջ է*»:

Թրքօ-Ամերիկեան Շահերը Գերիվեր...

Պապ Տոլի Բանաձեւը Կը Ձախողի

Երկօրեայ սաստիկ վիճաբանութիւններէ ետք, Հինգշաբթի կէսօրէ ետք, Ծերակոյտը 49—49 հաւասար քուէներով «անշարժացուց» ծերակուտական Պապ Տոլի ներկայացուցած Հայկական Ցեղասպանութեան վերաբերեալ S.J. Res.212 Բանաձեւը, որով սոյն տարուան 24 Ապրիլի օրը կը նշանակուէր 1915—1923 Օսմանեան Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած մէկուկէս միլիոն հայերու Ցեղասպանութեան Ազգային Յիշատակման Օր:

Այս պարագաներուն, ինչպէս որ սովոր է ըսել, հայերը կորսնցուցին ճակատամարտ մը եւ ոչ թէ պատերազմ մը: Բանաձեւը բացարձակապէս ընդունուելու համար պէտք ունէր 60 քուէի:

Ծեր. Տոլ յայտարարեց, որ յառաջիկայ Երեքշաբթի կրկին վիճարկութեան պիտի ներկայացնէ Հայկական Բանաձեւը:

Այժմ այսքանը ըսենք, որ «ընդդիմադիր»ներու պարագլուխըն էր Ծեր. Ռապըրթ Պըրտ, որուն գլխաւորաբար զօրավիգ կանգնեցաւ Ծեր. Սեմ Նան, Ծերակոյտի Զինեալ Ուժերու Յանձնախումբին ատենապետը:

Ցեղասպանութեան բանաձեւը սուր հակամարտութեանց առիթ տուաւ բանալի մէկ բառի մը պատճառաւ -*ցեղասպանութիւն*: Այս առիթով, Մայքըլ Ռոսս կը գրէ «Լոս Անճելըս Թայմզ»-ի Փետրուար 23-ի թիւով. «Ոչ ոք կը հակաճառէ, թէ հարիւր հազարաւոր հայեր մեռան Օսմանեան կայսրութեան օրերուն: Սակայն Թուրքիան այժմ անդամ մըն է ՆԱԹՕին եւ բուռն կերպով կը մերժէ ցեղասպանութիւն կատարած ըլլալը: Թուրքիոյ ներկայացուցիչները ազդարարած էին, թէ նոյնիսկ մեղմ բառերով խորհրդանշական բանաձեւի մը որդեգրումը պիտի յառաջացնէ թրքօ-ամերիկեան տագնապ մը, եթէ *ցեղասպանութիւն* բառը յիշատակուի»:

Զգացական շունչով մը, Տոլ այսպէս արտայայտուեցաւ.

«Եթէ մենք պէտք ունինք Թուրքիոյ, չմոռնանք թէ Թուրքիան ալ մեզի պէտք ունի: ԱՄՆ-ի օժանդակութիւնը Թուրքիոյ կը կազմէ $500 միլիոն, մինչդեռ լաւագոյնը որ ի վիճակի ենք ընելու, 5 միլիոն տոլարի յատկացում մըն է Հայաստանին:

Պապ Տոլ Հայաստանն ու Թուրքիան նմանցուց Դաւիթին ու Գողիաթին եւ ըսաւ. «*Թուրքիան՝ Գողիաթն է, բոլոր զօրաբաժինները, զէնքերը, դեսպանատունը, ամերիկեան գործառնութիւնը, Լոպիները ունի: Բոլորն ալ կը խօսին ի նպաստ Թուրքիոյ: Հայաստան՝ ոչինչ ունի: Երկիր մը, որ գետնին հաւասարած է*»:

Հայաստանի Երեսփոխանական Ընտրութիւնները Պիտի Կայանան 20 Մայիսին

Երկուշաբթի, 12 Փետրուարին Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի ժողովին որոշուած է ժողովրդական երեսփոխանական ընտրութիւնը կայացնել 20 Մայիսին, իսկ տեղական խորհուրդներու երեսփոխաններու ընտրութիւնը 8 Յուլիսին:

Ստեղծուած իրադրութեան մասին զեկուցում մը կատարած է Ա. Քարտուղար Սուրէն Յարութիւնեան, որմէ ետք խօսք առած են բազմաթիւ երեսփոխաններ, որոնք Ատրպէյճանի մէջ վերջին հակահայ բռնկումները սահմանած են որպէս ցեղասպանութիւն: Անոնք շեշտած են, որ Արցախի, Շահումեանի շրջանի եւ Գետաշէնի ենթաշրջանի շրջափակումով, վերոյիշեալ հողամասերու հայ բնակչութիւնը կը տրուած է մայր Հայաստանէն, ինչ որ արգելք կը հանդիսանայ անհրաժեշտ օգնութիւնը փութացընելու: Արտակարգ դրութեան պայմաններուն մէջ, այդ շրջաններուն փաստօրէն տէրն ու տնօրէնն է դարձած Պաքուէն ժամանած Կազմկոմիտէն, որ իր նախաձեռնութիւններով աւելի կը սրէ արդէն ծայրաստիճան լարուած կացութիւնը:

Հայ երեսփոխանները նշած են, որ ներկայ շրջափակումը կ'ընդգրկէ ոչ միայն երկաթուղին եւ ճամբաները, այլ նաեւ օդային փոխադրամիջոցները: Հայաստանի առջեւ փակուած են միջազգային գիծերը, արգելք հանդիսանալով միջազգային օգնութեան: Ելոյթ ունեցողները պահանջած են որ քաղաքական գնահատական տրուի Ատրպէյճանի մէջ գործադրուած բռնութիւններուն եւ ոճրագործներուն, խստօրէն պատժուին զանոնք կազմակերպողները:

Փլատակներու Տակէն Նոր Հայաստան Մը Կը Ծնի

Գրեց ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ(*)

Կիրակի, Յունուար 14,1990 կէս գիշերին հասայ Երեւան: Առաջին այցելութիւնս էր Մայր Հայրենիք: Գլխաւոր առաքելութիւնս էր ուսումնասիրել զանազան առաջարկներ՝ Թէքէեան Մշակութային Միութեան -Հայաստանի Երկրաշարժի Ֆոնտի գործածութեան համար: 12 օրուայ կեցութիւնս ծրագրուած էր այն ձեւով, որ կարելի պիտի ըլլար հանդիպիլ պատասխանատու անձերու հետ, լաւագոյն եւ արդիւնաւէտ ձեւով գործածելու համար հանգանակուած գումարը: Բնական է, ծրագրիս մաս կը կազմէր նաեւ երկրաշարժի գօտիին այցելութիւնը:

Քաղաքական վիճակը Հայաստանի մէջ հրջափոխուած էր մէկ օրուան մէջ, Պոստոնէն մինչեւ Երեւան հասնելուս ընթացքին: Հասած օրս իմացայ, որ բազմաթիւ հայեր սպաննուած էին Ատրպէյճանի մայրաքաղաք Պաքուի մէջ «պատերազմական դրութիւն» կը տիրէր:

Երկրաշարժի գօտին այցելութիւնս յանկարծ դժուարեցաւ վարելանիւթի պակասին պատճառաւ: Ատրպէյճան հրջափակած էր Արցախն ու Հայաստանը: Բարեբախտաբար յաջողեցայ ինքնաշարժ մը ճարել իր վարորդովը, եւ նաեւ բաւարար վարելանիւթ՝ մինչեւ Լենինական երթալու համար:

Լենինական այցելեցի Յունուար 18-ին: Որպէս առաջին տպաւորութիւն խոր ցաւ ու յուզում մըն է որ պատեց զիս, ի տես փլատակ տուներն ու շէնքերը: Զիս դիմաւորեց տեղւոյն «Բանւոր» թերթի խմբագիր՝ Հենրիկ Գէորգեանը: Ըստ Պրն. Գէորգեանի, Լենինականի մէջ գոյութիւն ունեցող 45 վարժարաններէն (երկրաշարժէն առաջ) 33-ը այժմ քացուած են, 23.000 աշակերտներով (երկրաշարժէն առաջ 38 հազար էին): Որպէս դպրոց կը գործածուին մեծամասնութեամբ վնասուած շէնքերը, որոնք ամրացուած են, եւ քանի մը նոր կառոյցներ, որոնք շինուած են օտարներու կողմէ: Դպրոցները ունին երկու հերթ, որպէսզի կարելի ըլլայ մեծաթիւ աշակերտութիւնը բաւարարել:

Լենինականի բնակչութիւնը եղած է 240.000 անձ երկրաշարժէն առաջ, մօտաւորապէս 50-60 հազար ընտանիքներ կորսնցուցած են իրենց բնակարանները երկրաշարժի պատճառով: Անոնցմէ 20 հազար ընտանիքներ ներկայիս կ'ապրին տնակներու մէջ, իսկ 17 հազար ընտանիքներ կ'ապրին Խորհրդային Միութեան զանազան հրջաններու մէջ, ներառեալ՝ Հայաստանի տարբեր գիւղեր եւ քաղաքներու մէջ:

Վերաշինութեան աշխատանքները կը տարուին Խորհրդային Միութեան զանազան հանրապետութիւններուն կողմէ: Աշխատանքները կեդրոնացած են Անիի հրջանը որ կը գտնուի քաղաքին հիւսիս-արեւմուտքը: Շրջանը մօտաւորապէս 15 քառակուսի քիլոմէթր (6 քառակուսի մղոն) տարածութեամբ դաղամաս մըն է, ուր շինարարական աշխատանքները մասամբ կը կատարուին խորհրդային բանուորներու կողմէ, սակայն ճարտարապետական մասը, որ վերատեսութեան ենթարկուած է, կը ղեկավարուի Երեւանի հայ ճարտարապետներու կողմէ, որպէսզի հայկական ոճով շինուին նոր շէնքերը: Բազմաթիւ շէնքեր լրացած վիճակի մէջ են, սակայն տակաւին չունին բնակութեան համար անհրաժեշտ առարկաները, եւ այդ պատճառով դեռ լաւ բնակելի չեն: Այս հրջանի շինարարական ծրագրի ամբողջացումը կ'ակնկալուի 1991ին

Անիի հրջանէն զատ ծրագիր կայ Լենինականի հարաւ-արեւմուտքի բաժինը կառուցանել տարբեր հրջան մը, ուր պիտի 60.000 մարդ. այս ձեւով նոր բնակարանները պիտի պարփակեն 180 հազար մարդիկ:

Մօտաւորապէս 70 հազար մարդ կ'ապրին սեփական տուներու մէջ: Ուրեմն շինարարութեան աւարտին, Լենինականը պիտի ունենայ 250 հազար բնակչութեան համար բնակարաններ, այլ խօսքով պիտի ունենայ 10 հազար հոգինոց աւելի բնակարաններ նախ քան երկրաշարժը:

Պրն. Գէորգեան նաեւ նշեց թէ նորածիններու թիւը չէ նուազած, նկատի առնելով զոհուածներու թիւը: Երկրաշարժէն ետք 3.000 նորածիններ աշխարհ եկած են Լենինականի մէջ:

Ատրպէյճանի կողմէ կատարուած հրջափակումը պատճառ կ'ըլլայ, որ շինարարական գործը 3-4 ամիսով ետ մնայ նախատեսուած ծրագրէն:

Ընդհանուր կարծիքը այն է, որ քաղաքը իր բոլոր շինարարական գործերը կրնայ ամբողջացընել 10-15 տարուան ընթացքին:

Միհրան Մինասեան*

(*)Միհրան Մինասեան վարիչ տնօրէնն է Պայքար Հաստատութեան: Իր տպաւորութիւններուն պատկերազարդ շարքը պիտի շարունակենք հրատարակել յաջորդ թիւերով:

«Պայքար»

Շինութիւնը աւարտած շէնք մը Լենինականի մէջ

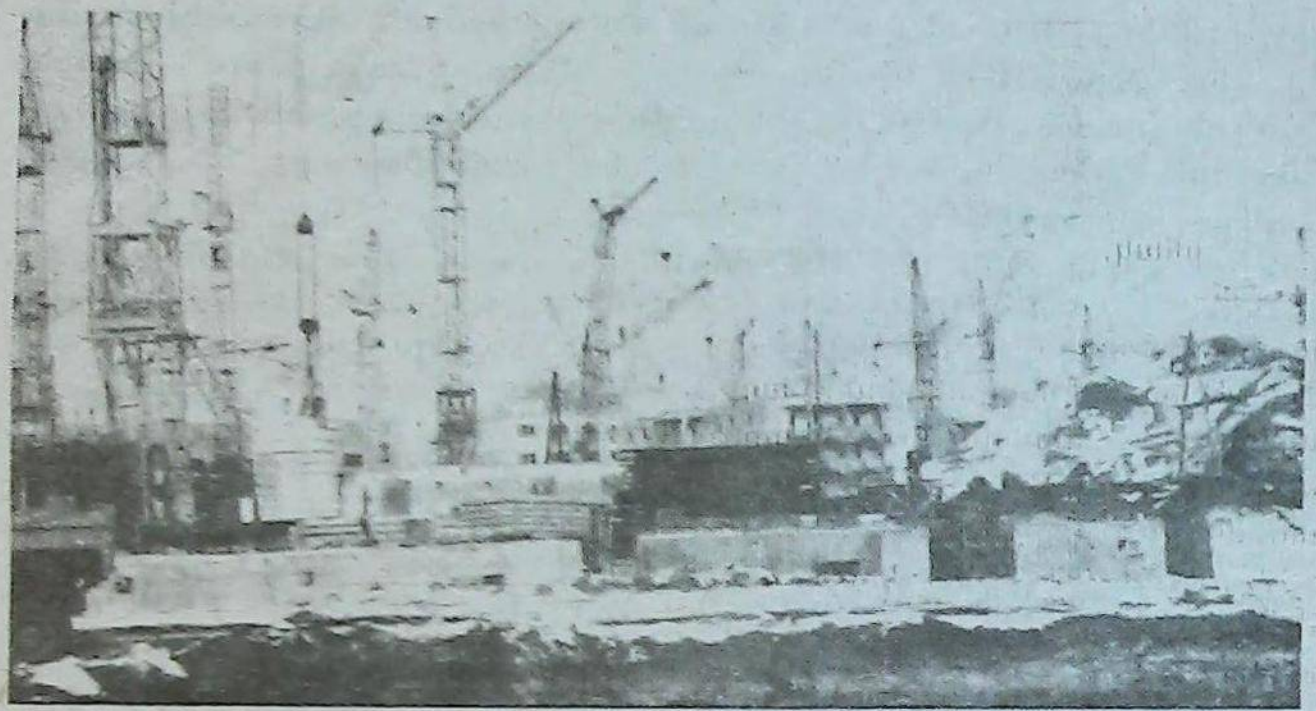

Լենինական - «Կռունկ»ներու անտառ մը՝ լծուած շինարարութեան

Հունգարացիներու կառուցած դպրոցը

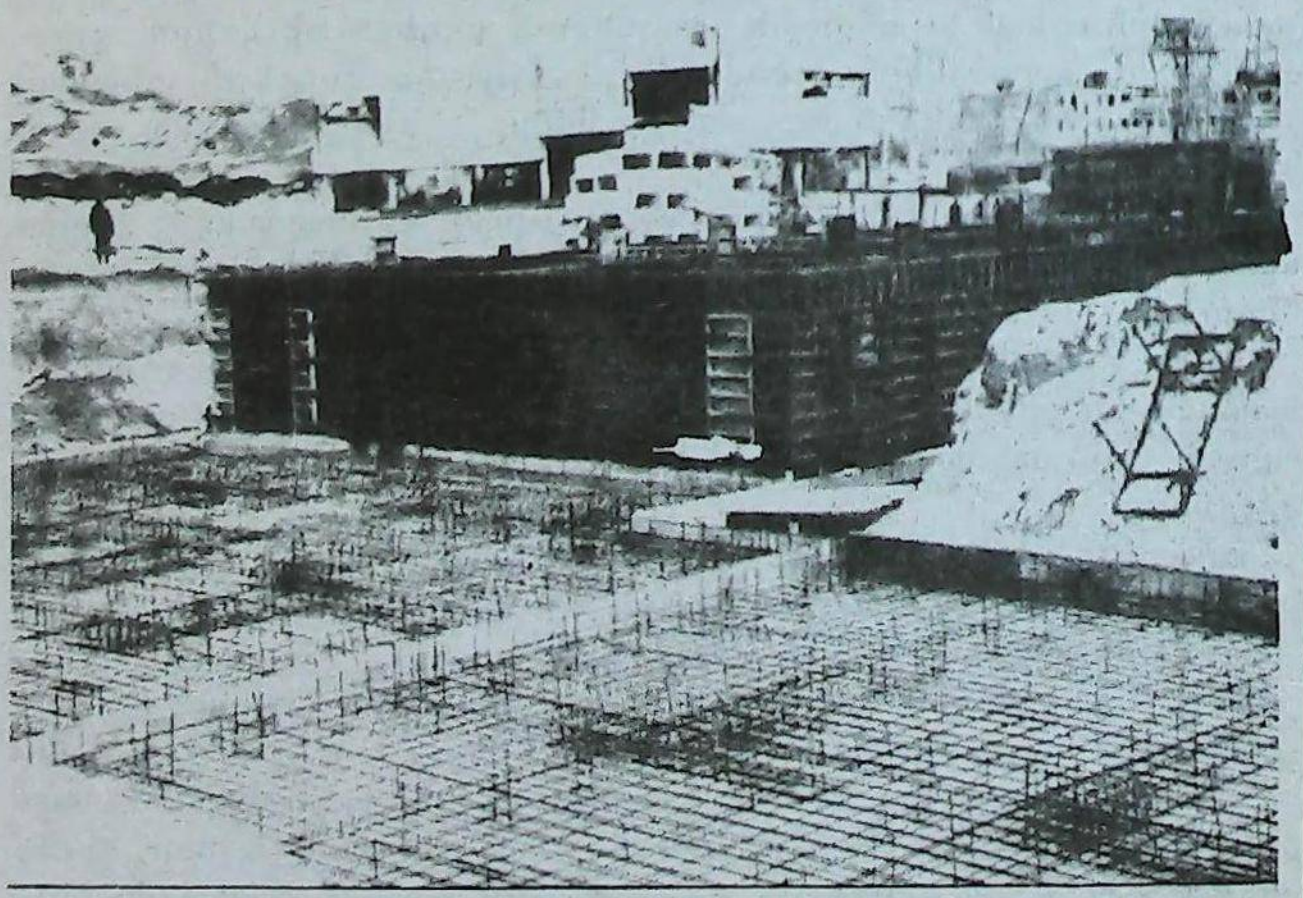

Նոր շինութիւններուն երկաթապատ ամուր հիմքերը

Տեղական Լուրեր

Կարեւոր Այցելութիւններ

Անցեալ Մարտ 13-ին, մայրաքաղաքս այցելեցին ԱՄՆ-ի փոխ նախագահը՝ Տէնֆօրթ Քուէյլ, իտալիոյ վարչապետը՝ Ժուլիո Անտրէօթթի եւ սպանիոյ վարչապետը՝ Ֆելիքէ Կոնսալես:

Ա.- ԱՄՆ-ի փոխ նախագահ՝ Տէնֆօրթ Քուէյլ, որ Պուէնոս Այրէս ժամանեց Մարտ 13-ի, ժամը 14.45-ին, (Զիլէյէն) ընկերակցութեամբ իր տիկնոջ:

Քուէյլ նախագահ Գ.Մէնեմի յանձնեց նամակ մը՝ նախագահ Պուշէն, որուն պարունակութիւնը տակաւին չյայտնուեցաւ հանրութեան:

Վստահութիւն յայտնելով Արժանթինի կառավարութեան որդեգրած տնտեսական նոր միջոցառումներուն՝ ըսաւ թէ՝ միջազգային դրամական փոխատուութեան հաստատութիւնները մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին ու կ'ընկալեն սոյն միջոցառումները:

Արժանթին-ԱՄՆ փոխ-յարաբերութիւններու ծիրէն ներս, քննարկուեցան երկու երկիրներու առեւտրական փոխ յարաբերութիւնները, կառավարական տան մէջ, մէկ ժամուայ հանդիպումի մը ընթացքին, Մէնեմի եւ Քուէյլի միջեւ: Հանդիպում՝ որուն մասնակցեցան, Արժանթինի կողմէ՝ տնտեսութեան նախարար Անթօնիօ Էրման Կոնսալես, պաշտպանութեան նախարար Ումպէրթօ Ռոմէրօ, արտաքին գործոց նախարար Տոմինկօ Քավալլօ, ինչպէս նաեւ Ուաշինկթընի մէջ Արժանթինի դեսպան Կիտօ Տի Թէլլա եւ Պուէնոս Այրէսի ԱՄՆ-ի դեսպան Թէրէնս Թօտմէն, որ «շատ լաւ» ընթացաւ, համաձայն՝ պաշտօնական բանբեր Ումպէրթօ Թօլէտօյի:

Քուէյլ նաեւ այցելեց Խորհրդարանը, ընկերակցութեամբ՝ նախարար էրման Կոնսալէսի, ունենալ երկու կարեւոր հանդիպումներ, ընկերակցութեամբ իր արժանթինցի համապաշտօն՝ Էտուարտօ Տուալտէյի, առաջինը՝ Երեսփոխանական Խորհուրդի նախագահ Ալպէրթօ Փիէրրիյի, իսկ երկրորդը՝ Ծերակոյտի նախագահ Էտուարտօ Մէնեմին հետ: Դարձեալ վստահութիւն յայտնեց կիրարկուած տնտեսական նոր միջոցառումներուն նկատմամբ, բայց եւ այնպէս մերժեց մամլոյ յայտարարութիւն մը ընել:

Քաղաքական գետնի վրայ Քուէյլ արժանթինի նախագահին յորդորեց, որ «ճնշում բանեցնէ» Գուպայի նախագահ Ֆիտէլ Քասթրոյի վրայ, «որպէսզի այս վերջինը դադրեցնէ իր զէնքերու առաքումը՝ էլ Սալվատորի ճախակողմեան ըմբոստներուն»:

Բ.- Երկրորդ կարեւոր այցելութիւնը իտալիոյ վարչապետ Ժուլիւ Անտրէօթթիին էր, որուն դիմաւորեցին Տէր եւ Տիկ. նախագահ Մէնեմ, Մարտ 13-ին:

Անտրէօթթի, պատմագէտ ու լրագրող, «արդար եւ յոյժ կարեւոր» որակեց Արժանթինի կառավարութեան որդեգրած նոր տնտեսական միջոցառումները:

Ինչ կը վերաբերի Արժանթինի եւ Իտալիոյ միջեւ կնքուած երկկողմանի համաձայնութեան՝ ան ըսաւ թէ՝ արդէն նախատեսուած են 5 ծրագիրներ, որոնք կը ներկայացնեն 400 միլիոն տոլար արժէք մը

—Վերականգնում Քոսթաներայի թէրմօելէքտրական կեդրոնին:

—Աշխատաւորական դատարաններու համակարգչական սարքերով օժտումը:

—Ձկնաբուծական ծրագիր մը:

—Ստորերկրեայ փոխադրութեան (subte) 'A' գծին արդիականացումը:

—Պուէնոս Այրէսի հեռաձայնային ցանցին, եւ համաշխարհային հաղորդակցութեան սպասարկութիւններուն արդիականացումը:

Ըստ Անտրէօթթիի՝ Արժանթին կ'առնէ լաւ նախաձեռնութիւններ՝ յառաջդիմութեան եւ անցեալի սխալներուն ազդեցութիւնները սրբագրելու եւ դարմանելու գծով: Սոյն նախաձեռնութեան բնական «մէկնակէտ են՝ երկրին հարստութիւնները՝ ինչպէս ցորենը, միսը եւ քարիւղը»:

Իսկ տնտեսական ծրագրին յաջողութիւնը կը պարտադրէ գործնական ու համապարփակ վերլուծում մը երկրին հարստութիւններուն:

Ըստ իրեն, դարձեալ, կը թուի թէ՝ կիրարկումը երկկողմանի համաձայնութիւններուն՝ մօտալուտ է: Իտալիոյ Խորհրդարանը արդէն վաւերացուցած ըլլալով այդ փոնտին վերաբերող յատկացումները:

Աւելի'ն, Անտրէօթթի շեշտեց թէ՝ «Եւրոպան կ'օգնէ Արեւելեան երկիրներու ժողովրդավարութիւնը պաշտպանելու համար՝ բայց պէտք չէ մոռնալ Լատին Ամերիկան»:

Արտաքին պարտքին համար ըսաւ թէ՝ լուծումը կրնայ բաղաքական բնոյթ ունենալ:

Բայց այն պարտքերը, որ կատարուած են դրամական հաստատութիւններու մօտ՝ հարցը լուծելու համար հարկ է նոր ձեւեր փնտրել: Նախագահ Մէնեմի համար՝ տնտեսական բաղաքականութիւնը, ԱՄՆ-ի եւ Իտալիոյ օգնութեան առընթեր, պիտի ապահովէ լաւագոյն նուաճումներ տնտեսական գետնի վրայ:

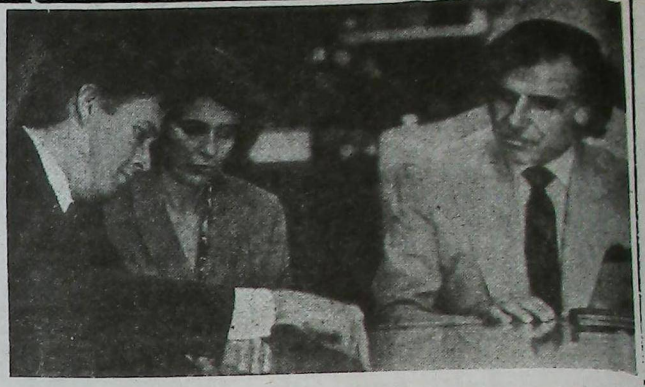

Նախագահ Մէնեմ կ'ունկընդրէ Քուէյլի բացատրութիւններուն

Ժուլիո Անտրէօթթի մամլոյ ասուլիսին ընթացքին

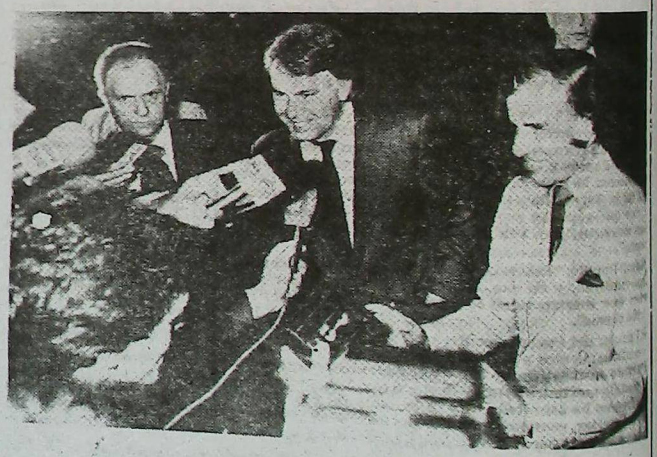

Ֆելիքէ Կոնսալես կը պատասխանէ լրագրողներուն՝ Ակրոփարքին մէջ, ներկայութեամբ Մէնեմի

Գ.- Երրորդ կարեւոր այցելութիւնը՝ Սպանիոյ վարչապետ Ֆելիքէ Կոնսալէսինն էր, որ մայրաքաղաքս ժամանեց անցեալ Մարտի 13-ին, 16 ժամուայ կեցութեան մը համար: Ան ունեցաւ նախագահ Մէնեմի հետ կարեւոր հանդիպում մը, անցեալ Մարտ 15-ի, Պ.Այրէսի Սպանիոյ դեսպանատան մէջ, ուր երկու դեկավարները խօսեցան Արժանթին-Սպանիա փոխ-յարաբերութիւններուն շուրջ՝ շեշտելով 1987-ին, երկու երկիրներուն միջեւ կնքուած համաձայնութիւններուն նոր թափ տալու հրամայականը:

Տեղեկագիր Հայաստանի Մասին, Յունուար 6-25

Գրեց՝ Լուիզ Մանուկեան-Սիմոն

Խնամատարութիւն

Տակաւին կազմակերպութիւն մը չկայ: Հակառակ անոր որ տարիէ մը ի վեր խընամատարական մթերքներ կը հասնին, տակաւին բաշխումի յստակ դրութիւն մը չէ հաստատուած (բացի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ կղերին եւ պաշտօնեաներուն կատարած աշխատանքէն, երկրաշարժը յաջորդող 3 ամիսներուն): Ներկայիս Երեւանի մէջ կը գտնուին անհաշիւ բարեսիրական կազմակերպութիւններ, բայց երբ Պաքուի գաղթականները հասան, քաոս կը տիրէր: Ինծի նոյնիսկ ըսուեցաւ թէ գործածուած, հին ու աղտոտ հագուստներ կը տրուէին անոնց, օդակայանին մէջ...: Եւ ահիկա՝ սփիւռքը ամբաստանելէ ետք գործածուած հագուստներու առաքումով, ինչ որ Հայաստանին մէջ անընդունելի համարուած էր, ինչպէս ըսին...:

Այցելած ըլլալով Մոսկուայի Հայկական Ներկայացուցչութեան (Լազարեան), տեսայ նոյն քաոսը, երբ Պաքուէն օրական հարիւրաւոր գաղթականներ կը հասնէին՝ հազիւ հագուստ մը վրանին: Դժուար էր ճամպրուկ տեսնել անոնց քով. մարդիկ կը քնանային յատակին եւ իրենց ուտելիքը կը բաղկանար միայն հացէ, պանիրէ ու կտոր մը նրբերշիկէ: Իրենց յանցանքը չէ. պարզապէս չեն գիտեր ինչպէս կազմակերպել օգնութիւնը: Մարդոց օգնելը, կարգի դնելը, մտածելը թէ ինչպէս կարելի է աւելի լաւ բան մը ընել՝ նոր փորձառութիւններ են: Անոնք չունին օրինակ մը որուն հետեւին:

Հայաստանի համար կարիքը ունինք Խաղաղութեան Զօրկատներու: Բըժիշկներ, բուժքոյրեր, ճարտարագէտներ, վարչագէտ վերլուծողներ, կազմակերպիչներ, գրասենեկայ.ին պաշտօնէութիւն, ագարակապաններ եւլն., եւլն.: Ո՛չ թէ 20, ո՛չ թէ 50, այլ հազարներով. մենք պէտք է հոն տանինք ամէն տեսակի սարք եւ կենցաղային յարմարանքներ (շարժատնակներ): Ոչինչ կրնանք ակնկալել:

Եկեղեցին

Կլասնոսթին եւ Փերեսթրոյքային ամէնէն դրական արդիւնքը հաւանաբար եկեղեցւոյ եւ կրօնքի գոյավիճակին փոփոխութիւնն է: Աւետարանի ուսուցումը, կիրակնօրեայ դպրոցները, եկեղեցական երաժշտութեան եւ գիրքերու տպագրութիւնը, պետական անձնաւորութեանց կողմէ եկեղեցի յաճախումն ու հաղորդութեան ընդունումը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի տարածքին անթիւ եկեղեցիներու բացումը Հայ Եղեղեցին վերստին մտցուած են հայու առօրեային մէջ: Ներկայիս Հայաստանի մէջ կայ եկեղեցականներու մեծ կարիք: Ս. Էջմիածինն իր ճեմարանի հետեւորդներուն թիւը բարձրացուցած է 40-էն 70-ի՝ հասնելու նոր կարիքներուն: Ամուսնացեալ քահանաներու իրաւասութիւնը, որ նախապէս կը սահմանափակուէր Ս. Խորհուրդներով, ընդարձակուած է նոր, աւելի զարգացած հոգեւորականներով, որոնց արտօնուած է աւելի մեծ պատասխանատուութիւն եւ ազատութիւն: Կը յիշեմ թէ տակաւին հազիւ քանի մը տարի առաջ քահանաները արտօնուած չէին պաշտօնապէս այցելելու հիւանդներուն հիւանդանոցներու մէջ, եւ սեղանօրհնէք բնաւ չէր կատարուեր հանրային վայրերու մէջ: Ատոնք բոլորը անցեալի յուշ են հիմա: Ես նոյնիսկ ներկայ եղայ Արարատեան Թեմի եկեղեցականներուն եւ անոնց կողակիցներուն Նոր Տարուան ընթրիքին. արտասովոր բան: Ինչպէս Նորին Վեհափառութիւնն ըսաւ. «Ասիկա առաջին անգամն է որ նման ընթրիքի մը ներկայ կը գտնուիմ»:

Մեծ պահանջ կայ Աւետարաններու, Շարականի բառերն ու երաժշտութեան տետրերը գանձի նման կը պահուին. ամէն ոք կ'ուզէ խաչ կրել. կրօնքի դասեր կ'ուսուցանուին դպրոցներու եւ համալսարանին մէջ: Հիմա եկեղեցականները յաճախ կ'երեւին պատկերասփիւռէն՝ զիրար կոչելով «Հոլիվուտի աստղեր»:

Այսօր Հայաստանի եկեղեցականները ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ են: Ծխականները այս դժուար օրերուն մեծապէս կարիքը ունին հոգեկան անդորրութեան եւ պատասխաններ կը պահանջեն իրենց դիմագրաւած ողբերգութեանց եւ դժուարութիւններուն մասին: Սահմանային շրջաններու եկեղեցականներուն համար վտանգը միշտ ակներեւ է: Դիւրին մարտահրաւէր մը չէ զգացումներն ու տենչերը հանդարտեցնելը եւ, միաժամանակ, յոյսն ու հոգեկան կորովը բարձր պահելը:

Սակայն այսպիսով յառաջացած են նոր աղանդներ: Անդրանցական Խոկումը մուտք գործած է Հայաստան եւ ձեռք բերած է 6000 հետեւորդ:

Երեւան-Միւս Երեսը

Տարուան այս շրջանին միշտ գորշ ու մշուշոտ կ'ըլլայ օդը, երբեմն երեք փողոց անդին իսկ չի տեսնուիր, առաւել եւս՝ Արարատ լեռը: Փողոցներն ու մայթերը կա՛մ սառցակալած են եւ կամ ցեխոտ, բնաւ չմաքրուած եւ միշտ սահուն (ո՛չ ձիւն մաքրող մեքենաներ եւ ոչ ալ աղ): Արմէնիա հիւրանոցի գլխաւոր հատուածը կը վերանորոգուի եւ նոր, յետսամասի հատուածը սոսկալի կերպով քայքայուած է: Եթէ ուզես պանթոկին ճաշարանը մտնել երեկոյեան, բախտաւոր կ'ըլլաս եթէ դըռնապանը քեզ ներս թողու: Ան սովորաբար կիսով կը բանայ դուռը, վերէն վար կը չափէ քեզ ու ո՛չ կ'ըսէ: Հեռաձայնները որեւէ ատեն աւելի գէշ են, միշտ լուռ, խօսակցութեան կիսուն ընդհատուող կամ տեւապէս սխալ թիւի հնչող: Երեւանէն կրնաս Միացեալ Նահանգներ հեռաձայնել, բայց ոչ Էջմիածին: Օր մը փորձեցի Հրազդան հեռաձայնել (ինքնաշարժով մօտ 45 վայրկեան է) եւ վերջապէս հրաժարեցայ վեց փորձէ ետք (չէր հնչեր): Տեղացի մը ըսաւ. «Թո՛ղ որ ես փորձեմ»: 15 անգամ փորձելը տեսնելէ յետոյ, կը զարմանայի թէ տակաւին ինչու կը շարունակէ այսպիսի ապարդիւն բան մը ընել: 16-րդ փորձին ան բռնեց գիծը...: Հայաստան կեցութեանս առաջին հինգ օրերուն սոսկալի հազ եւ պաղառութիւն ունէի: Երրորդ օրը ստացայ 8 պակետուփ քաղցրեղէն, 3 պակետուփ մեղր եւ 2 պակետուփ թուղի հաստ մածուկ, որոնք բոլորը վստահաբար պիտի առողջացնէին զիս, ինչպէս ըսուեցաւ ինծի: Բարեբախտաբար ՀԲԸՄ-ի Հարաւ Ամերիկայի անդամներէն մին հետս էր եւ ինծի տուաւ դեղեր: Բայց հրաշալի էր Հայաստան գտնուիլը: Երկա՞ր ատեն բացակայած էի հոնկէ:

Հիւանդ ըլլալով եւ գտնուելով պանդոկի սենեակիս մէջ, դիտեցի հայ երեսփոխանները յատուկ նստաշրջաններու մէջ, պատկերասփիւռէն (6 օր ժողով): Անոնք ենթադրուած էին սահմանել կարգերը Փետրուար-Մարտի ընտրութիւններուն, բայց վստահ չեմ թէ անոնք կրցան օրակարգին անցնիլ՝ ամէն այլ կարգի հարց քննելէ յետոյ: Այդ ժողովները մեծաւ մասամբ բաղկացած են ելոյթներէ: Նոյնիսկ օրեր անց, իւրաքանչիւր հանդիպած երեսփոխան (երբեմն կը թուի թէ բոլոր ճանչցածներդ երեսփոխան են) կ'ըսէ. «Ես ելոյթ ունեցայ», կամ «Ելոյթս լսեցի՞ր», կամ «Ի՞նչ կը խորհիս ելոյթիս մասին»: Եթէ հետաքրքրուած էք, ելոյթ կը նշանակէ՝ ճառ, ատենախօսութիւն:

Ժամերով քննարկումներ ունեցայ բարեկամներու հետ, փորձելով վերլուծել թէ ինչո՞ւ այդ ելոյթները այդքան կենսական են (Մոսկուայի երեսփոխանական նիստերն ալ նոյն կարեւորութիւնը ունին), մանաւանդ երբ հետեւանքներ կամ արդիւնքներ չեն արձանագրուիր: Ի վերջոյ եկայ այն եզրակացութեան թէ ատիկա մասամբ Եսի հարց է, յատկապէս հանրութեան առջեւ խօսելու նոր երեւոյթին բերումով, բայց մանաւանդ միակ ուժն է ան, միակ հնարաւոր գործողութիւնը: Կը թուի թէ ո՛չ ոք ուժը, դիրքը կամ շնորհքը ունի փոփոխութիւն մը մտցնելու: Հարցն այն է թէ, եթէ կ'ուզես շարունակել ելոյթ ունենալը, պէտք է գոհացնես մարդիկը. այսինքն՝ ըսել ինչ որ իրենք կ'ուզեն լսել, եղանակով մը զոր կ'ուզեն լսել: (Կը կարծեմ թէ շատ տարբեր չէ պարագան մեր ընտրեալ պաշտօնակալներուն): Բայց ահաւասիկ կը վարուինք կեանքի ու մահուան հետ, ազատութեան եւ կաշկանդումի հետ, ընկերային ու տնտեսական քաոսի հետ: Կղզիացումը, պարզամտութիւնը, քաղաքական հմտութեան պակասը, բուռն զգացումները եւ յառաջխաղացքի անկարողութիւնը արդիւնքն են 72 տարիներու տիրակալութեան: Կորպաչեւը անոնց տուած է ազատութիւնը արտայայտուելու, բայց ոչ միջոցները՝ երկիրը վարելու:

Հայաստանցիներու բառապաշարին մէջ անգլերէն նոր բառ մը կայ հիմա՝ ՆՈՐՄԱԼը: Ամէն անգամ որ մէկը առաջարկ մը ընէ, մէկը անպայման պիտի ըսէ. «Կարծում ես նորմալ երկի՞ր է էս: Ո՞նց եմ անելու այդ բանը»: (Սովորաբար այս բառը՝ նորմալ, կը յայտնուի երբ առաջարկես որոշ կազմակերպութիւն կամ դրոյթ):

Կը թուի թէ ամէն մարդ անգլերէն կը սորվի, դասարաններու մէջ թէ առանձին ուսուցիչներով: Անոնք որ չեն սորվիր, սովորաբար կ'ըսեն. «Երանի՜ կարողանայի անգլերէն սովորել». եւ ամէն մարդ Միացեալ Նահանգներ այցի կու գայ: Եթէ անգամ մը լսեցի, տասն անգամ ալ լսեցի. «Նիւ Եորք (կամ Լոս Անճելըս) պիտի գտնուիմ Փետրուար 16-ին, կամ 28-ին, կամ...»:

Ծար. եւ Վերջ

Հանգիստ Յարութիւն Ծ.Վրդ.Մուշեանի

Երկարատեւ եւ անողոք հիւանդութենէ մը ետք, Շաբաթ 10 Մարտի առաւօտեան վախճանեցաւ Տէր Յարութիւն Ծ. Վրդ. Մուշեան:

Հանգուցեալ Հայր Սուրբի յուղարկաւորութիւնն ու օծումը կատարուեցաւ 12 Մարտին, Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարի մէջ, նախագահութեամբ Պրազիլիոյ Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տէր Տաթեւ Եպս. Ղարիպեանի: Մարմինը ամփոփուեցաւ Խենեռալ Վիժէկասի Հայկական Գերեզմանատան Սուրբ Երրորդութիւն Մատրան գաւիթին մէջ, Հոգելոյս Բարգէն Արքեպս. Ապատեանի դամբանին մօտ:

Ստորեւ կու տանք Հանգուցեալի համառօտ կենսագրականը:

Տէր Յարութիւն Ծ. Վրդ. Մուշեան
(1918-1990)

Ծնած է Տարսոն, Կիլիկիա եւ աւազանի անունով կոչուած Սարգիս:

Տարագրութեան տարիներուն, ծնողաց հետ, շրջան մը Քըրք Խան ապրելէ ետք 1934-ին ընդունուած է Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց Վանքի Ժառանգաւորաց Վարժարանը: 1941-ին ձեռնադրուած է վարդապետ վերակոչուելով Տէր Յարութիւն:

Այնուհետեւ վարած է վարչական պաշտօններ Վանքէն ներս եւ ժամանակ մը եղած է Ամմանի Հոգեւոր Հովիւ:

1952-ին եկած է Պուէնոս Այրէս իբրեւ հովիւ եւ աւելի ետք եղած է նաեւ Հայրապետական Պատուիրակի Փոխանորդ:

Հայր Սուրբի ներկայութիւնը Հարաւամերիկեան մեր գաղութներէն ներս եւ մանաւանդ Պուէնոս Այրէս, եղած է նպաստ մը մասնաւորաբար եկեղեցական-կրթական վերելքի ճամբուն վրայ:

Հանգուցեալը երկար տարիներ, իր հոգեւորականի կոչումին զուգահեռ, վարած է նաեւ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Վարժարանի տնօրէնութիւնը: Կազմած է «Դստերք Վարդանանց» աղջկանց երգեցիկ խումբը, որ մինչեւ այսօր կը կատարէ Ս.Պատարագի եւ զանազան առիթներով եկեղեցական արարողութեանց երգեցողութիւնը: Միւս կողմէ Տէր Յարութիւն Ծ. Վարդապետ լայն կերպով իր մասնակցութիւնը բերած է գաղութիս մտաւորական եւ գրական շարժումներուն, հրատարակելով եւ խմբագրելով ամսաթերթեր, տարեգրեր, կրօնական դասագիրքեր ինչպէս նաեւ բանաստեղծական ու թատերական գրական երկեր:

Հայր Սուրբի յիշատակը անմոռաց պիտի մնայ ոչ միայն իր ընտանեկան պարագաներուն սրտին մէջ, այլ նաեւ ու մանաւանդ աւելի քան 35 տարիներու ընթացքին իրեն աշակերտած սերունդներու մտքին ու հոգիին մէջ:

Հանգիստ իր անհուններուն եւ Աստուած թող իր երկնքի Արքայութեան մէջ ընդունի Հայր Յարութիւնի հոգին:

Խունկ ու աղօթք իր յիշատակին:

ԴԻՒԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Deportivas

LLEGO LA VICTORIA PARA GUSTAVO

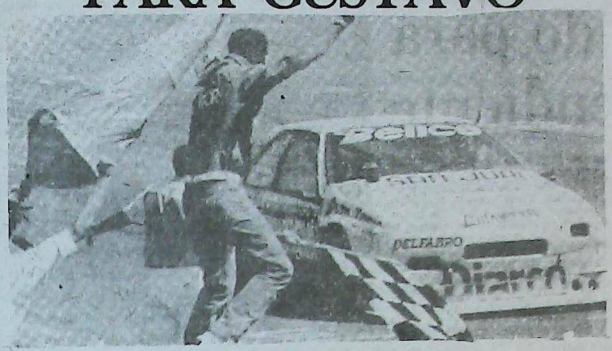

Ohanessian cruza la meta con su Renault Fuego.

Cuarenta y cinco minutos, veinticuatro segundos, 967 milésimos, fue el tiempo que puso Gustavo Der Ohanessian para adjudicarse el triunfo en la carrera Turismo Competición 2000, disputada el domingo 18 en el Autódromo Municipal Oscar Alfredo Gálvez.

Fue su primer victoria lograda, al decir del periodismo especializado, en forma impecable. Del cuarto lugar salió al primero, el que mantuvo a capa y espada hasta finalizar triunfador.

Este exito corona los grandes esfuerzos de Ohanessian para conquistarlo, más aún para esta última carrera, en cuyo entrenamiento había trabajado intensamente, lo mismo que en las dos clasificaciones del sábado y en las pruebas libres de la mañana, alcanzando un ritmo muy prometedor.

Felicitamos sinceramente a Gustavo por este primer logro, que confirma su calidad, y no dudamos de sus consagraciones futuras.

Juan Pablo Gechidjian

INFORME SOBRE ARMENIA

viene de pág 7

Debemos reconocimiento al gobierno soviético y a todas las repúblicas por su organización y asistencia en la reconstrucción. Si ella hubiera quedado librada sólo a los recursos de los armenios, el futuro hubiera sido verdaderamente desagradable.

La restauración de los centros de ciudad es otra materia. Cuánto tiempo tomará restaurar la vida y el carácter de Leninagan o llevar al pueblo a reaccionar con el corazón de Kirovagan o Stepanavan es otro material.

Cuando los colaboradores venidos de otras zonas terminen la realización de sus proyectos, ellos querrán marcharse.

Y la revitalización correrá por cuenta de Armenia. ¿Podrán ellos darla? ¿Cuánto tiempo tomará reconstruir 30, 50 o quizás 100 años de vida comunitaria?

EL ASPECTO ECONOMICO.

Armenia afronta años verdaderamente difíciles. Los esfuerzos para reconstruir la economía son penosamente lentos. La pérdida de casi el 30% de su producción por el devastador sismo, los cambios en los subsidios soviéticos a la industria, el deterioro de la actividad y la antigüedad de la maquinaria, la falta de incentivos y el debilitamiento del sistema, originan una grande e improductiva desmoralización en las fuerzas del trabajo.

Una joven generación está viniendo, con la esperanza de encontrar siquiera una pequeña oportunidad accesible para ellos.

continuará

COCINA

Sona Guezikarian

la vida dulce

TORTA DE RICOTA
(sin cocción)

BASE:

50 gramos de manteca con 50 grs. de azúcar. Batir bien y agregar 100 gramos de bizcochos Canale. Cubrir bien con esta masa y cubrir bien con esta masa el fondo de una tartera desarmable.

RELLENO:

Batir 6 yemas con 150 grs. de azúcar, hasta que esté bien espumoso. Agregar la ralladura de un limón.

Aparte, batir 250 grs. de ricotta con 250 grs. de Mendicrim, 3 sobres de gelatina sin sabor, disuelta en un poco de agua; añadir 300grs. de crema chantilly y las 6 claras batidas a nieve. Agregarle 150 grs. de azúcar, hasta formar merengue.

Mezclar cuidadosamente las preparaciones de yemas, queso y claras, ponerlas en la tartera y colocar en la heladera donde deberá estar por lo menos durante toda una noche. Al otro día, desmoldar y decorar a gusto.

TORTA DE LIMON

Batir 4 yemas con 2 tazas de azúcar, hasta que esté bien cremoso. Agregar 1/2 taza de jugo de limón, 1/2 taza de harina, 1 pizca de sal, 1 y 1/2 taza de leche. Batir hasta que no queden grumos y se llene de globitos la superficie.

Agregar entonces las 4 claras batidas a nieve y cocinar al Baño de María, en un molde enmantecado. Una vez a punto, enfriar bien antes de desmoldar. Tiene que formarse en el fondo un flan de limón.

Si se desea, puede decorarse con crema chantilly.

...Y SERGIO VINO CON LA NAVIDAD

El 23 de diciembre pasado, la familia Karadanian tuvo la dicha de recibir al tan ansiado varoncito. Sergio Bautista llegó feliz, colmando de alegría a los esposos Norair y Hamesduhi Karadanian, y por supuesto a las hermanitas del recién nacido: María, Tamar y Estefanía. **Felicitaciones!**

EL INTENDENTE DE SANTIAGO Y MICHEL KARAHANIAN

Asistiendo en Santiago de Chile a los actos de transmisión del mando presidencial, el Presidente de la Federación Argentino—Chilena, señor Michel Karahanian, aprovecho la coyuntura para visitar al designado Intendente de Santiago, señor Luis Pareto, con quien dialogó por espacio de 30 minutos para invitarlo finalmente, en nombre de la Fundación Ciudad de Buenos Aires, cuyo mandato llevaba, a visitar la ciudad capital de la Argentina. El señor Pareto aceptó complacido esta invitación y la fecha del viaje será fijada en la nueva visita que el señor Karahanian realizará a Chile en abril próximo.

LILIANA M.M. MERDIKIAN
abogada
Ricardo Gutierrez 1357
Pta. Baja "A" — OLIVOS
T.E.: 790—6779 de 14 a 18

Daniel Youssefian e Hijos S.A.
Distribuidor y Mayorista Téxtil Blanco y Tejidos en general
Sarmiento 2357 Buenos Aires
TE. 48-9442/5298

Merceril S.A.
Larrea 237. Capital
T.E.: 48-9343

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Redacción y Administración
Gorriti 4804
1414 CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771—2520
Horario de atención
Lun a Vier de 10.00 a 19.00

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual
N° 174428
Director
NAHABET NAHABETIAN
Corresponsalia receptoria de avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap 84
Cep. 00579—San Pablo
T.E: 813—6731
URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E: 70—3114 Montevideo